Влада — Радам!

ГОЛОС УКРАЇНИ

Газета Верховної Ради України ◆ № 119 (369) ◆ П'ятниця, 26 червня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

Президент України Л. КРАВЧУК:

● У Дагомисі ми зуміли домовитися практично з усіх питань, з яких не могли знайти спільної мови місяцями.

● Україна разом з Кримом розв'яже всі питання, що стосуються життя цього регіону та інтересів усієї України.

● Якщо ми не об'єднаємося, не об'єднаються демократичні сили, не зуміємо поправити економічне становище, не дамо відсічі деструктивним силам, над нами може нависнути серйозна загроза.

● Держави легко ніколи не будувалися. І ніколи легко нове життя не творилося. Але у нас є мета, і до неї мають усі йти чисто і благородно.

(Звіт про прес-конференцію Л. Кравчука у Києві читайте на 3-й та 6-й стор).

ПЕРЕБУВАННЯ ДЕЛЕГАЦІЇ ТУНІСУ

З місією дружби і доброї волі в Києві 24 червня перебувала урядова делегація Туніської Республіки. Її очолював Особистий посланник Президента Тунісу, міністр Туніської Республіки пан Далі Аль-Джазі. Делегацію прийняв Голова Верховної Ради І. Плющ. Відбулися зустрічі з міністром закордонних справ А. Зленком та віце-прем'єр-міністром О. Слепічевим.

Того ж дня був підписаний Протокол про встановлення дипломатичних відносин між Україною і Туніською Республікою і Угода про співробітництво в галузі економіки, науки, техніки.

Під час зустрічі з главою українського парламенту було висловлено обопільне бажання розвивати відносини дружби і співробітництва між двома державами на основі підписаних спільних документів.

І. Плющ, зокрема, на прохання членів туніської делегації, докладно ознайомив їх з роботою Верховної Ради України, економічною ситуацією в нашій державі.

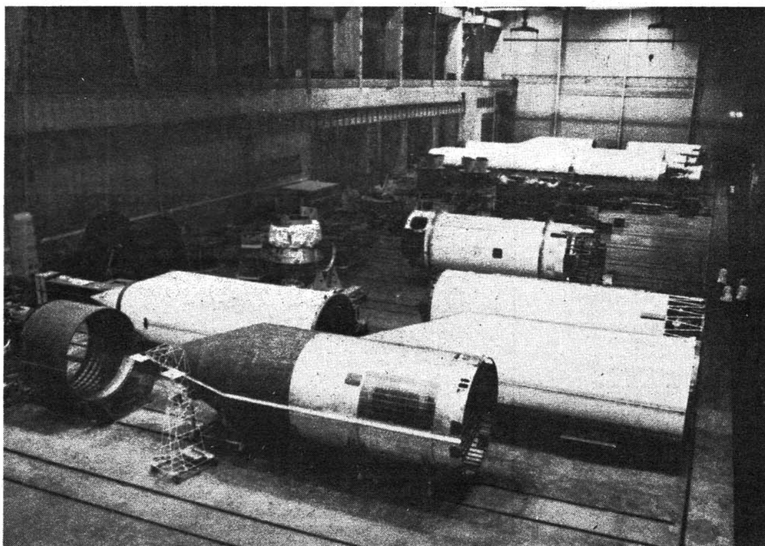
Пан Аль-Джазі, зі свого боку, висловив побажання налагодити співпрацю на рівні парламентів двох держав. Він підкреслив існування спільних рис у політиках двох країн передусім це — побудова незалежної держави, політична стабільність, поважання прав людини тощо, і побажав успіхів українському народові та його парламенту в розбудові Української держави.

Того ж дня делегація відбула на батьківщину.

ЗУСТРІЧ З ПРЕДСТАВНИКАМИ ПРЕЗИДЕНТА

Зараз у Києві йде навчання представників Президента України в районах. 25 червня з ними зустрівся перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець. Він розповів про основні напрямки діяльності Верховної Ради, поділився думками щодо дальшого вдосконалення законотворчої роботи, зупинився на питаннях взаємодії Верховної Ради і місцевих Рад народних депутатів, а також місцевих Рад і представників Президента, їх структур. Потім Василь Васильович відповів на численні запитання учасників зустрічі.

7 СТАРТУЄМО У КОСМОС ІЗ «ПІВДЕННМАШУ»

Готова продукція «Південмашу». Невже її не можна використовувати в мирних цілях? Хіба це не валютне джерело для України?

12 ДО БУЛАВИ ТРЕБА ГОЛОВИ 13

Заява для преси Посольства Сполучених Штатів Америки в Україні

23 червня 1992 року введено в дію торговельну угоду між Україною та Сполученими Штатами Америки. Уряди обох країн обмінялися дипломатичними нотами. В нотах повідомлялося, що всі необхідні для введення в дію угоди і правові процедури виконано. Посол США в Україні Роман Попадюк привітав цей крок в українсько-американських відносинах і сказав: угода відкриє молодим українським підприємствам можливості для торгівлі та заохотить розвиток ринкової економіки в Україні. Водночас вона стане основою для розширення можливостей американського бізнесу.

Український парламент переважною більшістю голосів ратифікував угоду 18 червня 1992 року. Конгрес Сполучених Штатів не вимагає повторного її схвалення.

Угода впроваджує режим найбільшого сприяння у сфері тарифних ставок для обох сторін.

Режим найбільшого сприяння дасть українським підприємствам змогу експортувати свої товари у США за значно нижчими тарифними ставками.

Дана угода також дасть змогу:

— впровадити полегшений доступ на український ринок американських товарів та послуг і українських — на американський та створити умови неупередженого ставлення до них. Таким чином, передбачається поступове надання американським товарам такого ж статусу, який українські товари мають тепер на українському ринку. Такого ж ставлення на американському ринку зазнають автоматично, одразу після введення в дію даної угоди, українські товари;

— полегшити підприємництво шляхом дозволу вільних дій комерційним представникам обох країн та наданням компаніям права виступати в ролі агентів і консультантів та винаймати таких, а також вивчати ринок;

— запропонувати дійовий захист інтелектуальної власності шляхом підтвердження зобов'язання виконувати Паризьку та Всесвітню конвенції про захист авторського права.

РОЗМОВА У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ

Заступник Голови Верховної Ради України Володимир Гриньов прийняв вчора відомого американського бізнесмена, організатора мережі благодійних фондів у країнах Центральної і Східної Європи Джорджа Сороса і керівників Фонду братів Рокфеллерів.

Відбулась відверта розмова, під час якої сторони обмінялись думками про розстановку політичних сил в Україні і парламенті та їх вплив на хід демократичних перетворень, здійснення радикальної економічної реформи в країні.

Вчора в конференц-залі Будинку Рад у Києві відбулася зустріч громадськості з відомими діячами сучасності — Джорджем Соросом, Богданом Гаврилишиним, Олександром Ємцем та Мирославом Поповичем, які висловили свої погляди на місце України в контексті сучасної політики та її ролі у світі.

Актуально

Усього за сорок хвилин

Угоду про припинення конфлікту в Південній Осетії підписали Президент Росії Єльцин і голова Держради Грузії Шеварднадзе. У ній узгоджено найважливіші принципи врегулювання південноосетинської кризи, зокрема передбачено припинення вогню і встановлення співробітництва. Для підписання документа вистачило сорока хвилин переговорів, у яких, крім Єльцина й Шеварднадзе, взяли участь керівники парламентів Північної й Південної Осетії. Створено комісію для контролю за виконанням угоди. Крім того, Грузія й Росія направлять до зони конфлікту спеціальні контингенти військ для роз'єднання угруповань, що протистоять.

Літаки дарма не літають

Військова авіація Молдови й Румунії робить інтенсивні польоти над зоною придністровського конфлікту, заявило командування 14-ї армії. У розповсюдженій з цього приводу заяві говориться, що це є не чим іншим як розвідкою цілей для можливого використання авіації у воєнних діях. Такі дані повністю спростовують заяви Міністерства оборони Молдови, що її літаки не задіяні в конфлікті.

Тим часом Голова Верховної Ради Придністров'я Маракуца закликав Росію й Україну визнати ПМР й виступити гарантом її суверенітету й незалежності. Про це говориться також у постанові придністровського парламенту.

Заступник міністра охорони здоров'я Молдови Алексеєв у виступі по кишинівському радіо повідомив, що в боях під Бендерами з молдовського боку загинуло 80 і поранено 395 чоловік.

Хочеться співробітничати

Відновити старі міждержавні господарські зв'язки закликали уряди держав співдружності профспілкові об'єднання базових галузей промисловості країн СНД. У зверненні вимагається негайно створити дійовий механізм реалізації мінської угоди про торгово-економічне співробітництво. Інакше, говориться у ньому, реформи буде віддано на відкуп масовому безробіттю, інфляції й банкрутству підприємств.

Стовідсоткова недоторканність

У Мінську підписано угоду про інвестиції між Білоруссю й Сполученими Штатами Америки. Вона гарантує американським інвесторам повну недоторканність їх грошей, вкладених в економіку республіки. За словами Тимчасового Повіреного у справах США в Білорусі Суорца, тепер варто чекати сплеску ділової активності бізнесменів на білоруському ринку.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Парламентська хроніка

ЗНОВУ БІДНІ, АЛЕ РІВНІ?

Денне і вечірнє засідання 24 червня

Прийнявши постанову Про реалізацію Закону про державний бюджет України», народні депутати перейшли до обговорення проекту державної Програми приватизації майна державних підприємств. І хоча даний законопроект обговорювали вже вдруге, одразу ж скажу, що до спільної думки парламентарії так і не зуміли прийти.

Основні дискусії точилися навколо пунктів програми щодо того, хто має першочергове право на викуп підприємств та індексації заощаджень населення. Основними опонентами в обговоренні даного питання виступили народні депутати — керівники Соціалістичної партії України Олександр Мороз та Володимир Марченко. Хто-хто, а вони чітко засвоїли марксистсько-ленінську тезу про те, що суспільний лад визначається власністю на засоби виробництва. Власне, їхні духовні попередники теж стверджували це протягом сімдесяти років, що не заважало їм самим бути господарями життя, перетворюючи при цьому робітників і колгоспників, за яких вони нібито так вболівали, у звичайний люмпен, якому і сьогодні нічого втрачати, окрім своїх кайданів.

Однак, судячи з усього, аргументація шановних депутатів поділяла на зал. Тому парламентарії все більше схилялися до думки, що першочергове право на придбання у власність майна державних підприємств повинно належати трудовим колективам. До того ж їм мають бути виділені кредити.

Щодо індексації заощаджень населення, то представники Соцпартії категорично проти десятикратного збільшення сум, які знаходилися на 1 січня 1992 року в ощадбанках України. На їхню думку, це ще більше посилить розрив між найбіднішими та найбагатшими. У той же час без такої індексації населенню буде просто ні за що викупити все оте державне майно. Власне, податки й існують для того, щоб майбутні мільйонери допомагали по суті утримувати найбідніші верстви населення.

Словом, ми знову поставлені перед вибором бути рівними і бідними чи прагнути працювати так, щоб стати багатими. Оскільки ж аргументація як з одного боку, так і з другого, коли депутати відстоювали свої позиції, була недостатньою, програму вирішено передати на допрацювання і обговорити її в третьому читанні.

Далі депутати перейшли до затвердження кандидатури Володимира Кампо на посаду міністра юстиції. І тут теж не було прийнято ніякого рішення. Тобто Володимир Михайлович не набрав необхідної кількості голосів. Очевидно, депутати вирішили дати зрозуміти Президентові, що не дозволять йому одноосібно підміняти парламент і робити призначення, які належать до їх прерогативи.

Остання година була присвячена «різному». А в цілому можна сказати, що пленарне засідання цього дня до продуктивних не належить.

Василь ЮРЧЕНКО.

Чия земля вакує? Калитки?

Ранкове засідання 25 червня

Сесія Верховної Ради України розглянула в другому читанні законопроект «Про плату за землю». «Використання землі в Україні є платним»,— записано у ньому. Але платити поки що рано, бо закон прийняти так і не вдалося.

Не вдалося внести доповнень і до недавно прийнятої постанови Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про Конституційний суд».

Парадоксальнішого, здається, і придумати не можна. Продовольчі магазини то срамлять народ «стриптизом» голих прилавків, то жахають високими цінами «дарів ланів і ферм», і при цьому на майже будь-який щедрий шмат українського чорнозему може вийти якийсь самозванець-придибанець Калитка й гукати: «Чия земля? Калитки!. А ото чия? Калитки!». І ніхто йому не покаже, даруйте, за непарламентський вислів, «дулю з маком» і не побіжить за ним з косою. Калитки, то Калитки. Он її, землі, скільки вакує!

Загляньте до наших Богом забутих сіл-«глибинок». Там, де колись за межу брат на брата йшов з косою, де сільські кутки мали фірмові назви «Бондарева левада», «Петрів клин», «Василинин ярок», сьогодні заростають бур'яном завалені хати і нічиї шматки землі біля них. Це в селі. А за селом голова колгоспу наказує таємно розорювати споконвічні пасовища, луки, береги... для підвищення показників.

Бери землю, роби, що хочеш. Вона ж безплатна, а отже, вважай, нічия.

Чи треба говорити, як з погляду на все це сьогодні потрібен закон про плату за землю. Проект його вже розглядали на сесії, публікували для обговорення у пресі. Здавалося, що закон нарешті буде прийнято. І до того воно спочатку йшло. Ніхто не заперечував, що за користування землею треба платити, щоб раціональніше її використовувати, підвищувати родючість грунтів, вирівнювати соціально-економічні умови господарювання на землях різної якості, врешті, впорядкувати землеустрій та моніторинг. Але як платити, скільки? Ось тут, особливо при обговоренні п'ятої й шостої статей, у яких йдеться про середні ставки земельного податку з одного гектара, і з'ясувалося, як кажуть, що консенсусу не буде. Одні депутати вважають, що плата за землю занадто велика для «одноосібників» і суто символічна — для колективів. Другі говорили про «міну уповільненої дії», яку начебто закладено у великій платі за приміську землю. На думку третіх, запропоновані ставки плати за землю непродумані, вони не будуть стимуляторами кращого господарювання...

Полегшало, як це часто буває, коли справа дійшла до пільг (що-що, а роздавати їх наші обранці вміють щедро). Крім зазначених у проекті земель заповідників, парків, ботанічних садів, закладів культури, освіти, соціального забезпечення й інших парламентарії вирішили звільнити від податку і землі, що належать об'єднанням інвалідів, а також і такі місця, як, наприклад, кладовища (хто-хто, а мертві можуть бути спокійними).

Отже, як дехто не переконував зал, що закон потрібно приймати, бо страждає наш бюджет, зробити цього не вдалося.

Не вдалося також і внести доповнення до постанови Верховної Ради України «Про порядок введення в дію Закону України «Про Конституційний суд». Депутати вважають, що запропоновані доповнення до порядку введення в дію Закону мають на меті... зміну норм самого Закону. Разом з тим прозвучала думка про необхідність обрання на наступному тижні голови Конституційного суду. Голова Верховної Ради І. Плющ, який головував, назвав навіть кандидатуру на цю посаду — Леоніда Юзькова, відомого науковця-правознавця.

Потім депутати перейшли до обговорення в другому читанні проекту Закону «Про національні меншини в Україні».

Анатолій БЕНЬ, спеціальний кореспондент «Голосу України».

БЕСІДА З ПОСЛОМ КИТАЮ

25 червня перший заступник Голови Верховної Ради України В. В. Дурдинець прийняв Надзвичайного і Повноважного посла в Україні Чжана Чженя.

У ході дружньої розмови відзначалось, що Україна, ставши повнокровною незалежною державою, глибоко зацікавлена у встановленні і розвитку всебічних і стабільних зв'язків з усіма країнами світу, в тому числі з Китаєм.

В. В. Дурдинець підкреслив: Україна здійснює відкриту миролюбну зовнішню політику, прагне створити соціально орієнтовану високорозвинену економіку. Важливо, говорилось під час зустрічі, щоб між нашими двома країнами швидше налагоджувалися ділові контакти, розширювалося співробітництво у всіх сферах, створювалися спільні підприємства.

Перший заступник Голови Верховної Ради розповів гостеві про роботу парламенту, здійснення заходів щодо становлення української державності, військового будівництва.

Посол КНР запевнив, що народ його країни виявляє дружні почуття до українського народу, прагне зміцнювати і поглиблювати взаємовигідні партнерські зв'язки.

Прес-центр Верховної Ради України.

СТВОРЕНО КОМІТЕТ ЗАХИСТУ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВ'Я

Днями в Києві відбулися установчі збори Комітету захисту Українського православ'я, засновниками якого виступили Українська Автокефальна Православна Церква, Українська Православна Церква, політичні партії та громадські організації. Керівниками Комітету обрано архієпископа Володимира (УАПЦ), єпископа Спиридона (УПЦ), депутата Верховної Ради України В. Червонія.

Комітет прийняв заяву, в якій йдеться про те, що останнім часом за посередництва структур Російської православної церкви московськими державними чиновниками здійснюється брутальне втручання і тиск на українське православ'я, на ту частину вірних, що об'єднані в УПЦ. У цій загрозливій ситуації Комітет закликає всі патріотичні сили до єдності, створення регіональних комітетів та до спротиву імперському наступові. В заяві також йдеться про те, що, на думку Комітету, об'єднання всіх православних України в єдиній Українській церкві під омофором Київського Патріарха є тільки справою часу.

Під заявою підписались архієпископ Білоцерківський та вікарій Київський Володимир (УАПЦ), єпископ Переяславський, Черкаський та вікарій Київський Спиридон (УПЦ), керуючий справами УПЦ протоієрей Борис Табачек, редактор газети УАПЦ «Наша віра» Євген Сверстюк та ще 25 підписів від обох церков, громадських організацій та партій.

ВІДВЕРНУЛИ ВІД КОНФРОНТАЦІЇ

ЗВІТ ПРО ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЮ ГЛАВ УКРАЇНСЬКОЇ І РОСІЙСЬКОЇ ДЕЛЕГАЦІЙ НА ПЕРЕГОВОРАХ У ДАГОМИСІ 23 ЧЕРВНЯ 1992 РОКУ

Початок переговорів у Дагомисі, здавалося, не передбачав для української сторони успішного завершення. Російська сторона 22 червня несподівано, за 20 хвилин до вильоту, виставила рахунок за приземлення в Адлері літаків частини української делегації по 37 тисяч карбованців за кожен літак і по 20 тисяч за годину простою в російських аеропортах. Причому розрахунків вимагали готівкою і ледве вдалося домовитися на оплату чеком з гарантією виплати...

Однак хід переговорів і його підсумки перевершили всі сподівання. Було не тільки підписано важливі двосторонні документи, а й, що найголовніше, керівники двох держав заявили, що відходять від політики конфронтації і протистояння до цивілізованого розв'язання всіх спірних питань через переговори й узгодження балансу інтересів, не зашкоджуючи одна одній.

Про це й заявили журналістам президенти України та Росії Л. Кравчук і Б. Єльцин на підсумковій прес-конференції.

— Чи справдилися сподівання на зустріч на найвищому рівні?

Б. Єльцин: Справді, останнім часом у відносинах між Україною і Росією намітилися певна напруженість, шерехатість. Природно, що це непокоїло народи, президентів, парламенти, уряди України і Росії. І поки, так би мовити, цей процес визрівав, ми обопільно дійшли до рішення, що треба виходити на переговори, які докорінно змінили б ситуацію, повернули наші відносини в дружнє русло на основі партнерства і співробітництва, без взаємних докорів, підозр тощо.

Робота на переговорах була напруженою, але ми добре розуміли один одного, і я дуже високо оцінюю угоду, що була підписана, про удосконалення відносин між Україною і Росією.

— Якою віднині буде доля Чорноморського флоту?

Б. Єльцин: Про це сказано в підписаній угоді. По-перше, вирішили продовжити переговори з цієї проблеми. По-друге, зробити й крок уперед: бази, де сьогодні дислокується ЧФ, експлуатуватимуться спільно і відповідно спільно фінансуватимуться.

— Запитання до Леоніда Кравчука: як ви ставитеся до домовленостей про скорочення стратегічних озброєнь, що були досягнуті під час візиту Б. Єльцина до США і Канади. І запитання до Бориса Єльцина: наскільки вдалося просунутися вперед у розумінні ролі стратегічних ядерних озброєнь СНД?

Л. Кравчук: Україна підтримує угоди, підписані президентами Росії і США, і вважає їх великим досягненням. Нарешті народи можуть зітхнути з полегшенням, бо з них знято страшний тягар. Україна підтримує їх ще й тому, що сама відповідно до своєї політичної концепції прийняла рішення про повне знищення ядерної зброї в себе і виконуватиме його. Нам хотілося б, щоб усі держави теж прийшли до такого рішення.

Б. Єльцин: Така позиція України нас повністю влаштовує. Ми домовилися, що наші парламенти прискорять ратифікацію Договору про скорочення СНО.

— Пане Кравчук, скажіть, будь ласка, до яких висновків ви дійшли в питанні конфлікту в Придністров'ї? Пане Єльцин, в Раді Безпеки ООН Росія наклала вето на прийняття Грузії в ООН. Чи відбудеться тепер зустріч з Е. Шеварднадзе і представниками Південної і Північної Осетії?

Л. Кравчук: Проблему Придністров'я ми не обговорювали, але висловилися за те, щоб наші держави не були байдужими, а навпаки — вжили всіх заходів, відповідних нормам міжнародного права, з метою розв'язання конфліктів і запобігання їм у всіх регіонах колишнього Союзу, де вони безпосередньо торкаються інтересів наших країн. Я сподіваюся, що ми обговоримо проблему Придністров'я 25 червня в Стамбулі, де зустрінуться президенти Росії, України, Молдови і Румунії. Вважаю, що ми повинні добитися якогось рішення.

Далі Л. Кравчук ознайомив присутніх з новою позицією України щодо придністровського конфлікту. Б. Єльцин додав, що й Росія могла б виступити разом з Україною гарантом забезпечення прав населення Придністров'я.

Б. Єльцин: У Південній Осетії ллється кров, і ми не можемо бути байдужими, а мусимо зробити все, щоб зупинити такий розвиток подій. Ми домовилися про чотиристоронні переговори, і вони відбудуться.

— Чи є домовленості про долю людей у військовій формі, які проходять службу в Україні і Росії? Чи не доведеться їм воювати?

Б. Єльцин: Це питання нас, звичайно, непокоїть. Особливо з огляду на розмови про можливу війну між нашими країнами. Після нашої зустрічі народи країн СНД і всього світу можуть зітхнути з полегшенням: розмовам про те, що переговори між Україною і Росією закінчаться провалом, місця не залишилося. А щодо військових ми, по-перше, визнали, що Збройні Сили України і Росії як суверенних держав будуть. По-друге, будуть і флоти України і Росії, визначиться їх стратегічний чи нестратегічний характер. Але про це буде спеціальна угода.

Л. Кравчук: Я згодний з Борисом Миколайовичем і можу тільки додати, що з дагомиських угод почався докорінний поворот у відносинах між двома великими державами, що повинен вивести їх на міждержавний рівноправний і повнокровний рівень спільних дій щодо захисту інтересів народу. Ми будемо узгоджувати всі свої дії за світовими стандартами.

— Леоніде Макаровичу, чи є загроза неокомуністичної реставрації в Україні? Чи не перейде формування Об'єднаних Стратегічних Сил СНД на принцип НАТО?

Л. Кравчук: Почну з другого запитання: ми не внесли нічого нового в статус Об'єднаних Стратегічних Сил, вони діяли і діятимуть згідно з попередніми угодами. Є інша проблема — скорочення стратегічних ядерних сил. До цього ми додаємо проблему скорочення звичайних озброєнь в Європі. Нове рішення й щодо ЧФ: ми домовилися, що на його базі буде створено флоти України і Росії, які ніяк не зв'язані з СНД.

А щодо національ-патріотичних і національ-комуністичних екстремістських сил, то ні в кого сьогодні нема сумніву, що вони є скрізь. І не тільки є, а останнім часом активізувалися. Як на мене, то сталося це з двох причин. По-перше, це погіршення життя людей, на якому вони спекулюють. Подруге, будемо відвертими, ми перестали давати їм оцінку і ставити перед ними вимогу діяти відповідно до законодавства і Конституції. Тому вони й підняли голову і почали потирати руками: мовляв, братимемо владу. Але з цього нічого в них не вийде — народ стоїть на інших позиціях. У мене є всі підстави так стверджувати. Крім того, ми записали в своїй угоді, що діятимемо спільно, захищатимемо демократію і в Росії, і в Україні, допомагатимемо один одному в проведенні реформ. Ми спільно дамо відсіч тим, хто хоче повернути наші держави до старих порядків.

— Чи слід очікувати після цієї зустрічі на оптимізацію відносин у рамках СНД?

Л. Кравчук: Ми говорили в Дагомисі про удосконалення міждержавних відносин між Україною і Росією, розуміючи, що від них залежить і функціонування СНД, його перспектива. Україна не виступала і не виступатиме руйнівницею СНД. Просто ми говоримо про реалії, що існують. Тому ми й дійшли на цій зустрічі до висновку: СНД потребує удосконалення і зробити це можна, створивши міждержавну контрольну комісію, що стежила б за додержанням прийнятих рішень у рамках СНД. Проблема в тому, як уникнути формального характеру цієї комісії і спроб використання її для своїх цілей. Про це ми поговоримо 6 липня в Москві на зустрічі представників держав СНД.

Б. Єльцин: Повністю розділяю сказане Леонідом Макаровичем. Сьогодні ж ми вважали за неетичне записувати в нашій двосторонній угоді рішення про цю комісію без участі в обговоренні інших членів співдружності.

— Україна і Росія обговорили в Дагомисі таке широке коло питань. Це свідчення того, що вони вважають себе супердержавами на території колишнього СРСР?

Б. Єльцин: Про «супер» не говориться в жодній статті нашої угоди. Але об'єктивність є об'єктивністю: серед усіх колишніх союзних республік Україна і Росія є найбільшими державами. Тому й є важливими рішення саме цих двох держав.

Л. Кравчук: У нас в Україні кажуть так: вага людини визначається не нею самою, а на терезах. А на «терезах» Росії 150 мільйонів населення, друге місце в світі за військовою могутністю, величезні сировинні ресурси. Україна теж не маленька. Тому в наших рішеннях нема претензій на роль супердержав чи якусь велич. Це реальне усвідомлення співвідношення сил. Наші держави певною мірою справді можуть виступати гарантами миру на території колишнього СРСР.

— Чи досягнуто домовленості про взаєморозрахунки між Україною і Росією?

Б. Єльцин: Так, ми домовилися про взаємозалік кредитів і розрахунків. Ми досягли повного взаєморозуміння в цьому питанні.

Л. Кравчук: Керівники наших банків підписали багато угод про ці взаєморозрахунки. Домовилися й про те, що Україна переходитиме на свою валюту, і головне в тому, щоб ніхто від цього не постраждав. Можна з упевненістю сказати, що спірні економічні питання обговорені, багато з них усунуто, а тим, що залишилися, вказано дорогу для обопільного розв'язання.

— Чи будуть передбачені в українсько-російському договорі військові аспекти, як, наприклад, в аналогічних договорах Росії з Киргизстаном і Казахстаном?

Б. Єльцин: Ми створюємо спеціальні державні договірні комісії, які повинні підготувати цей договір. Але називати його військово-політичним недоцільно, бо Україна чітко заявила, що буде позаблоковою нейтральною державою.

Л. Кравчук: Я це підтверджую.

Підготував Володимир СКАЧКО, спеціальний кореспондент «Голосу України».
Дагомис — Київ.

«ЖИТТЯ СТВОРИЛО ТАКУ АТМОСФЕРУ, КОЛИ ДВІ ДЕРЖАВИ ПОВИННІ ЖИТИ В МИРІ І ДРУЖБІ», —

ТАК ОХАРАКТЕРИЗУВАВ НАШІ ВІДНОСИНИ З РОСІЄЮ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ Л. КРАВЧУК НА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ, ЯКУ ВІН ВЛАШТУВАВ ПІСЛЯ ПОВЕРНЕННЯ З ДАГОМИСУ

На початку розмови з журналістами він зачитав угоду, яка була прийнята під час дагомиської зустрічі.

Відповідаючи на запитання кореспондента радіо «Свобода», він зупинився на окремих деталях переговорів, дав оцінку прийнятим документам.

— Ми, — сказав він, — зуміли домовитися практично з усіх питань, з яких не могли знайти спільної мови місяцями, з яких велися безперервні дискусії, загострювалися погляди. І це негативно відбилося на відносинах між нашими великими державами. Виникали інсинуації, створювався грунт для всіляких пересудів та звинувачень і Росії, і України. Я вам прочитав угоду. Якщо взяти економічну галузь, ви пам'ятаєте, як гостро ставилось питання про право чи бажання України переходити до своєї національної валюти. Угода цю проблему розв'язала. Питання про перехід до світових цін також розв'язане, до того ж з хорошою перспективою. Бо передбачено кредитування або однієї, або іншої сторони в разі, якщо буде негативне сальдо за підсумками роботи. Причому кредити будуть пільговими. Вчора, можливо, теж уперше за багато місяців голова банку Росії і голова банку України підписали банківську угоду. Тобто, коли взяти економічну частину договору, то тут мають місце докорінні рішення. Не просто якісь там переміщення, а саме докорінні. Ми не випадково записали пункт, що стосується нашої загальної відповідальності за процеси, які відбуваються і в Росії, і в Україні. Процеси ці мають суперечливий характер. З одного боку, йде нарощення, зміцнення державності, сил, котрі свідомо беруть участь у будівництві держави. Та разом з тим консолідуються сили іншого погляду, іншого характеру. Тому ми не можемо бути лише спостерігачами цих процесів, тим паче, що ці сили, і я в цьому певен, і в Росії, і в Україні координують свої дії, використовуючи, з одного боку, важке економічне становище, а з другого — відсутність наступального єдиного фронту, який би спирався на закони і Конституцію, не допустив дії тих, хто ставить перед собою мету неконституційної зміни існуючого ладу. Ось про що йдеться. Ми прямо, відверто сказали, що, коли демократичні сили не об'єднаються, не зможемо виправити економічного становища і не дамо належного відпору цим силам, може нависнути серйозна загроза. І над Росією, і над Україною.

Ми нарешті розв'язали по-новому питання про Чорноморський флот.

Міністри оборони Росії та України, щоб, зрештою, поділити флот, вирішили створити на базі Чорноморського флоту російський і український флоти. І зняти цю проблему з порядку денного.

Це питання також вирішено. Але вирішено політично. Далі працюватимуть відповідні комісії, органи влади, зокрема і військові, які запропонують абсолютно кон-

(Закінчення на 6-й стор.).

Телеграфним рядком з Хмельницького

КОЛЕГІАЛЬНО

Нещодавно розпорядженням представника Президента України у Хмельницькій області Є. Гусельникова утворено Колегію обласної держадміністрації, яка розглядатиме питання економічного, соціального та екологічного розвитку території, організації виконання актів влади.

«ГВОЗДЬ СЕЗОНУ»

Хмельницький завод ковальсько-пресового устаткування ВО «Прігмапрес» минулого вівторка провів презентацію своїх виробів для представників найкрупніших підприємств - виготовлювачів цвяхів — з України, Білорусі та Росії. В результаті поповнено портфель замовлень, що забезпечить стабільність роботи колективу й різко обмежить скорочення штатів.

ЛЕНІН БУДЕ ЖИТЬ

...але не на центральній площі Хмельницького, де він раніше стояв, а — поки що — в РБУ зеленгоспу. Є план спорудити у центральному парку галерею всіх вождів світового пролетаріату, пам'ятники яким стояли в області.

НЕДОВІРА КЕРІВНИКАМ

Складна ситуація нині на оборонних підприємствах Хмельницького, майже всі вони на грані зупинки. Про це йшлося на зустрічі голів страйкових комітетів з представником Президента на Хмельниччині. Голова страйкому заводу «Нева» В. Ніколаєв заявив кореспондентові «Голосу України», що переважна більшість керівників ВПК сьогодні нездатна управляти економікою, бо їх не навчено самостійно мислити. А тому вони й сьогодні мріють про Україну в «Союзі непорушному». Страйком висловив недовіру семи представникам адміністрації заводу «Нева» й зажадав їх звільнення.

У складних умовах «ранньофеодального» ринку намагається піднятися на ноги українська національна банківська система. Труднощів та проблем, звичайно, не злічити. Та головне сьогодні — перебороти ізоляцію від світової економіки, знайти контакти з іноземними банками, вирватись, як кажуть військові, на оперативний простір. Дуже важливим у цьому відношенні були переговори нашого «Брокбізнесбанку» з представниками одного з найбільших американських банків «Джи-пі Морган».

Бізнес-контакт

ЯПОНСЬКІ КОМП'ЮТЕРИ ДОСЛІДЖУЮТЬ НАШ РИНОК

Вперше на Україні побувала делегація японських банкірів. Спеціалісти відомої фінансової групи «Намура» зустрілися з керуючим «Брокбізнесбанком» С. Буряком, відвідали Національний банк, ознайомилися з фінансовою, кредитною політикою нашої держави, з програмою економічних реформ. У результаті переговорів намічено шляхи подальшого співробітництва. Зокрема, група наших молодих банкірів відбуде скоро на стажування до Японії.

Цікавою обіцяє бути спільна робота з Японським дослідним інститутом з маркетингу. В комп'ютерний мозок інституту будуть закладені дані про український ринок, його промисловий і діловий потенціал. Які перспективи нашої економіки? Куди насамперед вкладати гроші? На що можуть розраховувати майбутні іноземні інвестори? Відповіді комп'ютерів на ці запитання допоможуть українським та японським банкірам встановити тісніші контакти.

Юрій ДМИТРИЧЕВ.

У ВІДСТАВКУ НАЗАВЖДИ

Прецедент

Як відомо, державні адміністрації введено лише в областях і райцентрах, виконкоми ж міських Рад — збережено. Однак, Новомосковська міська Рада щойно зробила ось як: майже одноголосно проголосувавши за відставку виконавчого комітету, вона водночас доручила голові Ради Ю. Синицькому сформувати навзамін міську адміністрацію.

Можна твердити, що така розв'язка сталася вимушено, з тактичних міркувань, аби вщухли пристрасті. Адже персонально склад Новомосковського міськвиконкому залишався, по суті, незмінним ще з компартійних часів, і уже це викликало у городян протест, а підозри в корисливості та корупції, — марно, підтверджені чи ні, — продовжували жевріти. Ледь не кожен помилковий чи непослідовний крок виконкому в нинішніх складних умовах викликав надмірне обурення. Отож, депутати просто вдовольнили домагання протестуючих громадян.

Але цей випадок має і зворотний бік. На кількох останніх сесіях депутати міськради висловлювали ідею сильної виконавчої влади, передусім — в особі мера, обраного народом. Мера, якому можна довірити набір до своєї команди компетентних фахівців. Говорили, що це чи не єдиний варіант, спроможний стабілізувати соціально-економічну ситуацію в місті. За своєрідні приклади називали діяльність тих комітетів місцевого самоврядування, які уже нібито не без успіху функціонували у мікрорайонах Новомосковська. Отже, нинішнє рішення міськради варто розглядати і як неординарний та цікавий експеримент, результати котрого можуть привернути увагу виборців і навіть законодавців у парламенті.

Нині ж Юрій Синицький набирає собі чотирьох «галузевих» радників-заступників та ще чотирьох «територіальних», яким будуть підпорядковані комітети самоврядування на мікрорайонах, а також нових керівників усіх підрозділів та служб. Запроваджується персональна відповідальність. Оскільки йдеться про адміністрацію іншого характеру, ніж державна, то депутати залишили її главу Ю. Синицького підзвітним міськраді.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.
Дніпропетровська область.

Вітаємо!

ПОРОГИ В НЕБІ

Паперу нема. А книги іноді виходять. Як оця от збірка віршів під немудрою назвою «Дебют», видана в друкарні заводу «Арсенал». Це доробок авторів клубу «Поезія» при тутешньому Будинку культури (упорядкування О. Довгого). Серед авторів — токар, будівельник, інженери — Любов Діденко, Володимир Кузьменков, Олександр Задорожний, Галина Харчук, Анатолій Золотих, Петро Бєлов та Валентин Кудрицький, серед жанрів — лірика, гумор, сатира.

Кажуть, що поети — небожителі. Що ж, воно так, але їх не залишають земні клопоти. Як написав Олександр Задорожний, один з авторів збірки: «Господи! Навіть на Твоєму небі є пороги...».

Віктор ЯРЧУК.
Київ.

Ситуація

ВИНИ НА ВСІХ ДОСИТЬ

Тернопільська обласна організація Української республіканської партії розпочала збирати підписи громадян з вимогою звільнити з посади начальника обласного управління внутрішніх справ. Генералу Хмелю інкримінується не лише підтримка ГКЧП, а й цілий букет особистих зловживань, нездатність забезпечити правопорядок і боротьбу з корупцією. В свою чергу, у зверненні колегії обласного УВС та особового складу до Президента і Верховної Ради України відмітаються будь-які звинувачення. Тривалий час, говориться в документі, працівники міліції живуть і працюють в атмосфері недовіри, наклепів, політичних інтриг з боку лідерів окремих партій. І в такій складній ситуації знаходять достатньо сил, щоб виконувати свій конституційний обов'язок.

Михайло ВАСИЛАШКО.
Тернопіль.

На одну тему

«ГОЛОС...» У ПЕРШІЙ ДЕВ'ЯТЦІ

Фірма «Еліпс» провела опитування київських бізнесменів з метою визначення найпопулярнішого видання СНД серед ділових кіл міста. Перше місце — із значним відривом — зайняла газета «Голос України», потім було названо «Коммерсантъ» та «Вечірній Київ». Відрадно, що газета «Діло», незважаючи на юний вік, зайняла дев'яте місце в рейтингу.

Львів. **Газета «Діло».**

ЖУРНАЛІСТИ ПІШЛИ В НАРОД

У селі Безбородьки на Черкащині відбулося свято журналу «Журналіст України» — з метою популяризації цього видання. Разом з журналістами на сцені сільського Будинку культури виступили актори київського театру-студії «Дзвін» з виставою «Гріхопадіння».

Власн. інф.
Черкаська область.

Зверніть увагу

ЇХНІ ПЛАНИ ПРО НАШІ АНи

Схоже, що найближчим часом Харківський авіаційний завод здобуде ім'я всесвітньовідомої фірми. Підстави для такого «зухвалого» прогнозу дає попередня домовленість ХАЗу з американською фірмою «Брук Груп ЛТД» про створення спільного підприємства з метою реалізації харківських АН-74 на світовому ринку. Правда, остаточної згоди між партнерами поки що не досягнуто, але, як заявив заступник генерального директора авіазаводу А. М'ялиця, це проблема кількох тижнів.

Відомо, що успіх на ринку гарантує не лише наявність у продавця високоякісного товару, а й уміння його вигідно реалізувати. Саме це й бере на себе зарубіжна фірма. Нам же залишається виготовляти літаючу продукцію світового рівня.

Микола КОСИЙ.
Харків.

Продиктовано в номер

І ЗНОВУ СТРАЙК

Близько 1,5 тисячі гірників шахти імені Кисельова виробничого об'єднання «Торезантрацит» оголосили страйк. Акція носить не лише економічний характер. Серед основних вимог шахтарів — розпуск прокомуністичного, на їхню думку, парламенту, відставка уряду, замість якого створити уряд національної злагоди. До страйкуючих приєдналися гірники шахти «Сосновська».

Юрій ДОЦЕНКО.
Донецьк.

Відродження

ЛАТИНСЬКА ГРАФІКА В КРИМУ

У Сімферополі відбулася міжнародна науково-практична конференція «Кримськотатарська мова: проблеми переходу на латинську графіку». Вона була організована Меджлісом кримськотатарського народу та інститутом сходознавства Академії наук України.

У конференції взяли участь вчені із США, Туреччини, Польщі, Норвегії, Великобританії, Росії та України. Створено дві комісії — з питань алфавіту і орфографії та з проблем вироблення концепції національної освіти. В прийнятій резолюції наголошується на необхідності відкриття кримськотатарського ліцею, педагогічного інституту, а також науково-дослідного центру.

Олександр ПІЛАТ.
Крим.

АРМІЯ ДІДА ТИМОФІЯ

Оказії

Бізнесмен, котрого на луганському речовому ринку іменують дідом Тимофієм, на диво швидко зумів стати кумиром місцевих хлопчаків. Секрет його успіху простий, як усе геніальне: під час канікул дід торгує... рогатками. Свій товар він реалізує по 25 купонів за штуку. Цікаво, що рекетири умільця не чіпають. Схоже, їм не хочеться зв'язуватися з озброєною до зубів армією діда Тимофія, котра невтомно підвищує свою бойову майстерність на берегах Лугані, де поки що водяться жаби.

Агентство «Деловая жизнь».
Луганськ.

Ракурс

Бізнес-контакт

...СЬКІ КОМП'ЮТЕРИ ...ЖУЮТЬ НАШ РИНОК

...країні побу... ...понських ба... ...відомої фі... ...«Намура» зу... ...ючим «Брок... ...С. Буряком, ...льний банк, ... фінансову... кредитною політикою нашої держави, з програмою економічних реформ. У результаті переговорів намічено шляхи подальшого співробітництва. Зокрема, група наших молодих банкірів відбуде скоро на стажування до Японії.

Цікавою обіцяє бути спільна робота з Японським дослідним інститутом з маркетингу. В комп'ютерний мозок інституту будуть закладені дані про український ринок, його промисловий і діловий потенціал. Які перспективи нашої економіки? Куди насамперед вкладати гроші? На що можуть розраховувати майбутні іноземні інвеститори? Відповіді комп'ютерів на ці запитання допоможуть українським та японським банкірам встановити тісніші контакти.

Юрій ДМИТРИЧЕВ.

...НАЗАВЖДИ

... незмінним... ...них часів, і ...ло у городян ...и в корисли... ..., — марно, ... ні, — про... ...ить. Ледь не ...ий чи непо... ...виконкому ... ...них умовах ...не обурення. ... просто вдо... ...вання протес... ...док має і зво... ... кількох ос... танніх сесіях депутати міськради висловлювали ідею сильної виконавчої влади, передусім — в особі мера, обраного народом. Мера, якому можна довірити набір до своєї команди компетентних фахівців. Говорили, що це чи не єдиний варіант, спроможний стабілізувати соціально-економічну ситуацію в місті. За своєрідні приклади називали діяльність тих комітетів місцевого самоврядування, які уже нібито не без успіху функціонували у мікрорайонах Новомосковська. Отже, нинішнє рішення міськради варто розглядати і як неординарний та цікавий експеримент, результати котрого можуть привернути увагу виборців і навіть законодавців у парламенті.

Нині ж Юрій Синицький набирає собі чотирьох «галузевих» радників-заступників та ще чотирьох «територіальних», яким будуть підпорядковані комітети самоврядування на мікрорайонах, а також нових керівників усіх підрозділів та служб. Запроваджується персональна відповідальність. Оскільки йдеться про адміністрацію іншого характеру, ніж державна, то депутати залишили її главу Ю. Синицького підзвітним міськраді.

Микола НЕЧИПОРЕНКО.

Дніпропетровська область.

Ситуація

ВИНИ НА ВСІХ ДОСИТЬ

... обласна ор... ...ської респуб... ...тії розпоча... ...дписи гро... ...огою звіль... ... началь... ... управлін... ...прав. Генера... ...мінується не ... ГКЧП, а й ...тість зло... ...ність забез... ...док і бороть... ... В свою чер...гу, у зверненні колегії обласного УВС та особового складу до Президента і Верховної Ради України відмітаються будь-які звинувачення. Тривалий час, говориться в документі, працівники міліції живуть і працюють в атмосфері недовіри, наклепів, політичних інтриг з боку лідерів окремих партій. І в такій складній ситуації знаходять достатньо сил, щоб виконувати свій конституційний обов'язок.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Тернопіль.

На одну тему

...ПЕРШІЙ ДЕВ'ЯТЦІ

...провела опитування київських ...етою визначення найпопуляр... ...СНД серед ділових кіл міста. ... із значним відривом — зай... ...с України», потім було на... ...ч» та «Вечірній Київ». Від... ...«Діло», незважаючи на юний ...яте місце в рейтингу.

Газета «Діло».

ЖУРНАЛІСТИ ПІШЛИ В НАРОД

У селі Безбородьки на Черкащині відбулося свято журналу «Журналіст України» — з метою популяризації цього видання. Разом з журналістами на сцені сільського Будинку культури виступили актори київського театру-студії «Дзвін» з виставою «Гріхопадіння».

Власн. інф.

Черкаська область.

Зверніть увагу

ПЛАНИ ПРО НАШІ АНи

...ближчим ча... ... авіаційний ...м'я всесвіт... ...и. Підстави ...валого» про... ...редня домов... ...американсь... ...«Брук» Груп ...орення спіль... ...тва з метою реалізації харківських АН-74 на світовому ринку. Правда, остаточної згоди між партнерами поки що не досягнуто, але, як заявив заступник генерального директора авіазаводу А. М'ялиця, це проблема кількох тижнів.

Відомо, що успіх на ринку гарантує не лише наявність у продавця високоякісного товару, а й уміння його вигідно реалізувати. Саме це й бере на себе зарубіжна фірма. Нам же залишається виготовляти літаючу продукцію світового рівня.

Микола КОСИЙ.

Харків.

...ня

ЛАТИНСЬКА ГРАФІКА В КРИМУ

...олі відбулася ... науково-прак... ...ія «Кримсь... ...ва: проблеми ...тинську графіку...» ...а організована ...кримськотатар... ...та інститутом сходознавства Академії наук України.

У конференції взяли участь вчені із США, Туреччини, Польщі, Норвегії, Великобританії, Росії та України. Створено дві комісії — з питань алфавіту і орфографії та з проблем вироблення концепції національної освіти. В прийнятій резолюції наголошується на необхідності відкриття кримськотатарського ліцею, педагогічного інституту, а також науково-дослідного центру.

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

...І ДІДА ТИМОФІЯ

...отрого на лу... ... ринку ... Тимофієм, на ...умів стати ку... ...х хлопчаків. ...спіху простий, ...е: під час ка...нікул дід торгує... рогатками. Свій товар він реалізує по 25 купонів за штуку. Цікаво, що рекетири умільця не чіпають. Схоже, їм не хочеться зв'язуватися з озброєною до зубів армією діда Тимофія, котра невтомно підвищує свою бойову майстерність на берегах Лугані, де поки що водяться жаби.

Оказії

Агентство «Деловая жизнь».

Луганськ.

Ракурс

ТЕАТР ГРОТЕСКУ І МЕТАФОРИ

Київський театр «Золоті ворота», очолюваний В. Пацуновим, вважається неповторним, аналогів його творчому почеркові, гадають критики, на Україні нема. І п'єси тут ставлять здебільшого такі, що не йдуть більше ніде.

На фото: сцена з вистави за п'єсою А. Камю «Калігула».

Фото Тетяни РЕУТОВОЇ.

А було так...

СПІВАЧКА ГОЛОС ЗАСТУДИЛА

Під час гастролей до Львова народна артистка України, співачка прославленого тріо «Золоті ключі» Ніна Матвієнко несподівано простудила горло, і виступ колективу опинився під загрозою зриву. Тоді хтось із знайомих порадив їй звернутися до відомого в місті лікаря Володимира Казявкіна. Після його процедур хвороба відступила.

У клініці Н. Матвієнко дізналася, що її рятівник з успіхом лікує не лише недуги горла, а й церебральний параліч, зокрема в дітей, оскільки це його спеціалізація. Казявкін розробив ефективну методику, з допомогою якої поставив на ноги сотні колишніх інвалідів. Його запрошують на роботу, обіцяючи високі ставки й чудові умови, кращі зарубіжні клініки. Однак Володимир відповів їм відмовою.

Ніна Матвієнко вирішила започаткувати фонд матеріальної підтримки чудодійного лікаря, щоб створити для нього лікувально-реабілітаційний центр. Перші кошти співачка та її подруги переказали під час львівських гастролей.

Виступаючи в Тернополі, Н. Матвієнко зробила ще одне пожертвування. Її підтримав представник Президента в цій області Роман Гром'як. Не залишилася осторонь і місцева адміністрація, виділивши на добру справу півмільйона карбованців.

Василь БАБУХ.

На злобу дня

ПОКИ ЩЕ НЕ ПІЗНО

У міністерстві внутрішніх справ України відбувся брифінг на тему «Суспільство і злочинність». Участь у ньому взяли представники МВС, Прокуратури республіки, Міністерства праці, Ради незалежних профспілок, Міністерства в справах молоді та спорту. Сказати своє слово мали і представники Міністерства освіти, але їм щось завадило прибути на цю розмову. Жаль, адже йшлося не про злочинність взагалі, а про криміногенне становище саме серед неповнолітніх, яке викликає дуже серйозне занепокоєння.

Наші діти, а по суті майбутнє держави, опинилися на узбіччі. Раніше ними хоча б якось займалися піонерська та комсомольська організації, шефи з багатих підприємств. Тепер цього немає. Надійшли канікули, і тисячі хлопців та дівчат висипали на вулиці. Куди їм подітися? Путівки в місця відпочинку, оплата за користування спортивними спорудами багатьом батькам не по кишені. При жеках збитковими стали гуртки творчості юних і їх ліквідовують, віддаючи в оренду приміщення тим, хто може гарно заплатити. Навіть є спроби продати кооперативам цілі піонерські табори.

Чимало неповнолітніх хотіло б влаштуватися влітку на тимчасову роботу, але згідно з нашим законодавством це дозволяється лише з 16 років. Тож кожний господарник боїться брати гріх на свою душу — раптом щось скоїться, то самому доведеться сідати на лаву підсудних. І це при тому, що карна відповідальність для підлітків настає уже з 14 років. Виходить, легше потрапити за грати, ніж на роботу. Що, до речі, й діється.

За даними МВС, щороку в скоєнні злочинів беруть участь 25 тисяч підлітків. Половина з них — учні шкіл і професійно-технічних училищ. Так, у Донецьку неповнолітні Євген Г. та Леонід Х. з метою пограбування вбили жінку. В селі Петрівка Первомайського району Харківської області 14-річна Вікторія Х. завдала кілька ножових поранень 15-річній подрузі, яка невдовзі померла.

Взагалі, дівоча злочинність також набирає темпи. За останні 10 років її питома вага зросла в 2,5 раза. В Одесі неповнолітня Ольга П., розподіляючи наркотики, побила із своїм дорослим напарником 16-річну Я., а потім скинула її з мосту. У Вінниці дві учениці СПТУ-15 пограбували громадянку К. Нині на обліку міліції перебуває понад 8 тисяч дівчат аморальної поведінки.

Торік у скоєнні групових злочинів узяли участь 18589 неповнолітніх. Нерідко су...

...тички закін... ...ними випад... ...в Кривому ... ...Сумської об...

Ці та іні... ...ний сигнал д... ...йозне попер... ...нашого май... ...головна ... ...дітей покл... ...тьків, дер... ...не повинні ... ...проблем ме... ...представник... ...Києві Іван ... ...ти кошти дл... ...вони платил... ...бажають ул... ...монтувати ... ...ладнання.

Факт і коментар

ТРАГЕДІЯ НА БЕРЕЗІ М...

Неподалік від піонерського табору, розташованого на березі Азовського моря, стався жахливий злочин. Серед білого дня вбито семирічну Олесю Шумейко. Вона приїхала на відпочинок із села Іванчиці Зарічанського району Рівненської області. Труп дівчинки зі слідами згвалтування знайшли за парканом табору в заростях очерету.

Надійшла інформація, що цей факт дехто намагається використати в політичних цілях. На Рівненщині поповзли безвідповідальні звинувачення на адресу жителів південного регіону, «східняків», які, мовляв, причетні до трагедії. Розділяємо занепокоєння земляків Олесі, біль її батьків. Віримо, що злочинця знайдуть.

Ось що ... Херсонсько... ...сандр ХРИС...

— Дозво... ...коїти заріч... ...ти їх, що ... ...мерзенним ... ...нальним зл... ...леним буд... ...ного забар... ...криміноген... ...області скл...

ХОЧ НЕ ТАНЗАНІЯ, А К...

Щось новеньке

Промислові родовища цінного оздоблювального мінералу габросієніту відкрито лише в Україні, Танзанії та ПАР. У нас цей камінь добувають на Житомирщині, а тепер — і на Приазовській височині.

Драгунський кар'єр (підприємство, організоване Запорізьким облкомунгоспом) постачає брили на каменеобробні заводи України, Росії, Азербайджану. Унікальний габросі... пам'ятники... і на інші ... нерал має ... колір.

Анонс

Сколівська райрада народних депутатів, повідомляє, що в неділю, 28 червня ц. р. в смт Славське Сколівського району Львівської області відбудеться перепоховання останків воїнів УПА й запрошує всіх своєю присутністю вшанувати пам'ять борців за волю України.

Оргкомітет по організації перепоховання.

У Житомирі В. Бондарчука знають не лише як директора обласного театру ляльок, а і як народного цілителя, екстрасенса міжнародного класу. За словами самого Володимира Гнатовича, до таких осіб він раніше ставився з підозрою. Та знайшлася людина, яка примусила глянути на все це з розумінням. Нею стала власна теща — знахарка. Саме

Знай на...

ТЕЩА ...

...від неї він ... ...ні рецепти ... ...ни, уміння ... ...на відстані ... ...тографіях ... Наприклад ...

Коротко

У ЖОВТНЕВОМУ БУДЕ ХРАМ

На місці зруйнованої 30 років тому Іоано-Богословської церкви в селищі Жовтневому Білопільського району здійметься новий храм. Перший символічний камінь у фундамент майбутньої споруди, що зводиться на кошти місцевих підприємств та добровільні пожертвування мирян, поклали народний депутат України В. Череп і представник Президента А. Єпифанов.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

АВТОБУ... ТЕРОРИС...

Двом гр... мало ноги ... бухом, що... ній із зупи... тру. Як в...

ГОЛОС України

...АТР
...СКУ І
...ФОРИ

...атр «Золоті ...заний В. Па... ...ється непов... ...в його твор... ...гадають кри... ...і нема. І п'є... ...здебільшого ...ть більше ні...

...на з...стави ...мію «Калігу...

Фото ...ЕУТОВОЇ.

...ЧКА ...ОС ...ДИЛА

...ей до Льво... ...стка Украї... ...еного ...на Ма... ...просту... ...уп колекти... ...загрозою ...із знайомих ...утися до ві... ...ікаря Воло... ...Після йо... ...оба відсту...

...атвієнко ді... ...ятівник з ...лише неду... ...ребральний ...дітей, ос... ...еціалізація. ...ефективну ...могою якої ...сотні ко... Його за... ...у, обіцяю... ...й чудові ...убіжні клі... ...одимир від... ...о.

...вирішила ...д матері... ...чудодійно... ...ошити для ...о-реабіліта... ...рші кошти ...руги пере... ...львівських

...Тернополі, ...ила ще од... ...її підтри... ...Президента ...н Гром'як. ...сторонь і ...ація, виді... ...справу пів... ...ів.

...БАБУХ.

На злобу дня

ПОКИ ЩЕ НЕ ПІЗНО

У міністерстві внутрішніх справ України відбувся брифінг на тему «Суспільство і злочинність». Участь у ньому взяли представники МВС, Прокуратури республіки, Міністерства праці, Ради незалежних профспілок, Міністерства в справах молоді та спорту. Сказати своє слово мали і представники Міністерства освіти, але їм щось завадило прибути на цю розмову. Жаль, адже йшлося не про злочинність взагалі, а про криміногенне становище саме серед неповнолітніх, яке викликає дуже серйозне занепокоєння.

Наші діти, а по суті майбутнє держави, опинилися на узбіччі. Раніше ними хоча б якось займалися піонерська та комсомольська організації, шефи з багатих підприємств. Тепер цього немає. Надійшли канікули, і тисячі хлопців та дівчат висипали на вулиці. Куди їм подітися? Путівки в місця відпочинку, оплата за користування спортивними спорудами багатьом батькам не по кишені. При жеках збитковими стали гуртки творчості юних і їх ліквідовують, віддаючи в оренду приміщення тим, хто може гарно заплатити. Навіть є спроби продати кооперативам цілі піонерські табори.

Чимало неповнолітніх хотіло б влаштуватися влітку на тимчасову роботу, але згідно з нашим законодавством це дозволяється лише з 16 років. Тож кожний господарник боїться брати гріх на свою душу — раптом щось скоїться, то самому доведеться сідати на лаву підсудних. І це при тому, що карна відповідальність для підлітків настає уже з 14 років. Виходить, легше потрапити за грати, ніж на роботу. Що, до речі, й діється.

За даними МВС, щороку в скоєнні злочинів беруть участь 25 тисяч підлітків. Половина з них — учні шкіл і професійно-технічних училищ. Так, у Донецьку неповнолітні Євген Г. та Леонід Х. з метою пограбування вбили жінку. В селі Петрівка Первомайського району Харківської області 14-річна Вікторія Х. завдала кілька ножових поранень 15-річній подрузі, яка невдовзі померла.

Взагалі, дівоча злочинність також набирає темпи. За останні 10 років її питома вага зросла в 2,5 раза. В Одесі неповнолітня Ольга П., розподіляючи наркотики, побила із своїм дорослим напарником 16-річну Я., а потім скинула її з мосту. У Вінниці дві учениці СПТУ-15 пограбували громадянку К. Нині на обліку міліції перебуває понад 8 тисяч дівчат аморальної поведінки.

Торік у скоєнні групових злочинів узяли участь 18589 неповнолітніх. Нерідко сутички закінчуються смертельними випадками, як це було в Кривому Розі, Білопіллі Сумської області...

Ці та інші дані — тривожний сигнал для дорослих, серйозне попередження за долю нашого майбутнього. І хоча головна відповідальність за дітей покладається на батьків, державні структури не повинні стояти осторонь проблем молоді. Наприклад, представник Президента в Києві Іван Салій зумів знайти кошти для шкіл міста, щоб вони платили учням, які побажають улітку допомогти ремонтувати приміщення, обладнання, опоряджувати територію. Цей досвід розповсюджується в Україні, і вже 23 тисячі учнів взялися до роботи...

Ким виростуть нинішні підлітки, якими шляхами підуть? Задумаймось гуртом, адже одній міліції тут не впоратися. Караючи наших дітей за здійснені ними злочини, відчуємо і свою провину. Що не вберегли їх, не дали їм ради, поки ще було не пізно.

Олександр ВИНОКУРОВ.

А їй тим часом — весело. Хтозна, може воно й на краще!

Фотоетюд Михайла САЧКА.

Факт і коментар

ТРАГЕДІЯ НА БЕРЕЗІ МОРЯ

Неподалік від піонерського табору, розташованого на березі Азовського моря, стався жахливий злочин. Серед білого дня вбито семирічну Олесю Шумейко. Вона приїхала на відпочинок із села Іванчиці Зарічанського району Рівненської області. Труп дівчинки зі слідами зґвалтування знайшли за парканом табору в заростях очерету.

Надійшла інформація, що цей факт дехто намагається використати в політичних цілях. На Рівненщині поповзли безвідповідальні звинувачення на адресу жителів південного регіону, «східняків», які, мовляв, причетні до трагедії. Розділяємо занепокоєння земляків Олесі, біль її батьків. Віримо, що злочинця знайдуть.

Ось що сказав прокурор Херсонської області Олександр ХРИСТЕНКО:

— Дозволю собі заспокоїти зарічненців і запевнити їх, що маємо справу із мерзенним і все ж кримінальним злочином, позбавленим будь-якого політичного забарвлення. Взагалі, криміногенна обстановка в області складна. У день загибелі дівчинки сталося ще два вбивства.

Розкривати секрети слідства не буду. Зазначу лише, що сформовано слідчу групу з найбільш компетентних працівників прокуратури управління внутрішніх справ. Відпрацьовуються різні версії. На Херсонщині, в Генічеському районі, безпосередньо в зоні відпочинку всіх, як говориться, піднято на ноги. Піонерські табори перебувають під посиленою охороною.

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсон.

ХОЧ НЕ ТАНЗАНІЯ, А КАМІНЬ МАЄМО

Щось новеньке

Промислові родовища цінного оздоблювального мінералу габросієніту відкрито лише в Україні, Танзанії та ПАР. У нас цей камінь добувають на Житомирщині, а тепер — і на Приазовській височині.

Драгунський кар'єр (підприємство, організоване Запорізьким облкомунгоспом) постачає брили на каменеобробні заводи України, Росії, Азербайджану. Унікальний габросієніт іде на плитки, пам'ятники, використовується й на інші оздоблення. Мінерал має рідкісний чорний колір.

Продукцією Драгунського кар'єру зацікавилися зарубіжні бізнесмени.

Костянтин ПРИЧИНЕНКО.

Запорізька область

Анонс

Сколівська райрада народних депутатів, повідомляє, що в неділю, 28 червня ц. р. в смт Славське Сколівського району Львівської області відбудеться перепоховання останків воїнів УПА й запрошує всіх своєю присутністю вшанувати пам'ять борців за волю України.

Оргкомітет по організації перепоховання.

Знай наших!

ТЕЩА НАВЧИЛА

У Житомирі В. Бондарчука знають не лише як директора обласного театру ляльок, а і як народного цілителя, екстрасенса міжнародного класу. За словами самого Володимира Гнатовича, до таких осіб він раніше ставився з підозрою. Та знайшлася людина, яка примусила глянути на все це з розумінням. Нею стала власна теща — знахарка. Саме від неї він перейняв ефективні рецепти народної медицини, уміння «читати» думки на відстані, чужі долі по фотографіях і багато іншого. Наприклад, одній жінці допоміг знайти 30 тисяч карбованців, захованих перед смертю її матір'ю.

Пацієнтів у В. Бондарчука стільки, що хоч кидай роботу. Але з театром він і не думає розлучатися. Це, як говорить Володимир Гнатович, головна справа його життя.

Григорій ТКАЧЕНКО.
ІА «ВІСНИК».

Житомир.

Коротко

У ЖОВТНЕВОМУ БУДЕ ХРАМ

На місці зруйнованої 30 років тому Іоано-Богословської церкви в селищі Жовтневому Білопільського району здійметься новий храм. Перший символічний камінь у фундамент майбутньої споруди, що зводиться на кошти місцевих підприємств та добровільні пожертвування мирян, поклали народний депутат України В. Череп і представник Президента А. Єпіфанов.

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Сумська область.

АВТОБУС-ТЕРОРИСТ

Двом громадянам переламало ноги несподіваним вибухом, що пролунав на одній із зупинок обласного центру. Як виявилося пізніше, терористи тут не винні. Просто одночасно вибухнули дві шини задніх лівих коліс автобуса «Ікарус-260».

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Пост ДАІ

АРИФМЕТИКА ВТРАТ

На брифінгу, що відбувся в МВС України, заступник начальника ГУДАІ полковник міліції В. Богаденко повідомив, що з моменту прийняття у грудні Указу Президента про захист споживчого ринку припинено незаконне вивезення товарів на суму 194964 карбованці. На черзі — турботи, пов'язані з майбутнім урожаєм.

Ось — цифри минулого року: за випуск на збирання врожаю несправних машин притягнуто до відповідальності понад тисячу посадових осіб, зафіксовано до 10 тисяч випадків, коли техніка після закінчення робіт «ночувала» поза гаражами, ще понад 500 таких випадків попереджено, затримано 198 нетверезих водіїв, попереджено 46 порушень правил перевезення людей, 305 випадків використання транспорту не за призначенням, виявлено 79 фактів розкрадання зерна, 158 — втрат зерна при транспортуванні. Що робити?

Заплановано операцію «Урожай-92», до якої, разом з іншими службами МВС, будуть залучені практично всі працівники ДАІ. Нещодавно здійснено перевірку сільських доріг. Висновки невтішні. Вжито заходів. Державтоінспекцією буде проведено техогляд автомашин, інструктажі з водіями, обстежено маршрути транспортування врожаю, під'їзні шляхи до тока та елеваторів. Для посилення нагляду за перевезенням продукції у сільську місцевість на тризалий строк відряджено працівників дорожньо-патрульної служби ДАІ.

Владислав ГРОМОВ.

Добра вість

ВСЕПОГОДНИЙ І СТАРАННИЙ

Перший в Україні принципово новий зернозбиральний комбайн виготовлено на тепловозоремонтному заводі у місті Гайвороні. «Гайворонець», як назвав його конструктор-самоук робітник Сальківського бурякорадгоспу Анатолій Палькевич, вигідно відрізняється від тієї ж «Ниви» чи «Колоса» тим, що може збирати хліб у будь-яку погоду і намолочує з гектара на 5—6 центнерів збіжжя більше, ніж вони. Точніше не намолочує, а вичісує зерно з колосків навіть після зливи. За повідомленням Міністерства сільського господарства його випуск крім Гайворона планують налагодити на кількох оборонних підприємствах України.

Микола КОЛОВ.
Кіровоградська область.

Тим часом

ЧЕКАЮТЬ ВРОЖАЮ

Через відсутність запасів борошна у Вінниці та області лімітовано продаж хлібобулочних виробів. А в Хмельнику, на заводі продтоварів, зупинено макаронний цех.

Валерій ЛАЗАРЕНКО.
Вінницька область.

«ЖИТТЯ СТВОРИЛО ТАКУ АТМОСФЕРУ, КОЛИ ДВІ ДЕРЖАВИ ПОВИННІ ЖИТИ В МИРІ І ДРУЖБІ»

(Закінчення. Початок на 3-й стор.).

кретні продумані й узгоджені механізми.

Лише один цей перелік свідчить багато про що. Я не кажу вже про атмосферу, яка там панувала, вперше, можливо, за багато зустрічей. Причому, не тільки між президентами Єльциним і Кравчуком. Справді це була атмосфера дружньої зустрічі. Мабуть, такої атмосфери не могло бути півроку тому, бо мудро кажуть філософи: найбільшою перевіркою будь-якої дії чи якогось рішення є жива практика, життя. Життя створило таку атмосферу, яка дала могутній імпульс для роздумів про те, що дві держави мають жити в мирі й дружбі.

Ми від самого початку заявили і сказали, що ця угода ставить завдання вивести наші відносини на вищий, міждержавний рівень. Росія визнає Україну як повноправну державу, як вона визнає Францію, Англію, Німеччину та інші. Україна визнає Росію і вважає її у своїй політиці дружнім сусідом, який хоче мати добросусідські, партнерські відносини.

Придністров'я. Я вчора на прес-конференції висловився про це однозначно. Ви знаєте, Україна — унітарна держава. Це не значить, що ми ставимо на цьому крапку і не розглядатимемо питання державного устрою. На сьогоднішній день ця держава — унітарна, і цей принцип є визначальним. Щодо можливих територіально-адміністративних або інших земельних чи ще якихось проблем, то вони можуть бути розглянуті в законному конституційному порядку. Але не сьогодні. І от, зважаючи на історію, на багатонаціональний склад Криму, зважаючи на ті процеси, що там відбуваються, український парламент, Верховна Рада, йдучи назустріч референдуму та настроям людей, визначив, що Крим є автономною республікою у складі України. Я переконаний, що це рішення було правильним і своєчасним. Коли б ми його не прийняли тоді, сьогодні обстановка в Криму могла б бути значно гострішою. Ставши на цей шлях, тобто йдучи один одному назустріч, узгоджуючи свої дії, ми за останній місяць дуже сильно просунулись у ліквідації тих основ, що створюють конфлікти.

Тому я й підтримував позицію Молдови як єдиної унітарної держави і нині підтримую, виступаю проти будь-яких спроб переглянути кордони. Та, враховуючи багатонаціональність Придністров'я і всієї Молдови, а також історичний аспект, я вніс пропозицію, нову за своєю суттю, виступив на підтримку того, щоб **Придністров'я отримало статус автономної республіки у складі Молдови.** На цьому акцентую увагу, бо вчора хтось уже, посилаючись на ІТАР — ТАРС, пустив таку плітку, що, мовляв, Президент України виступив за надання статусу Придністров'ю автономної республіки в складі України. Але ж, даруйте, це якесь марення людини, яка дуже не висипалась. Тому, наголошую, **автономію в складі Молдови.** Та оскільки у населення Придністров'я, та й не тільки, виникає багато проблем, пов'язаних з майбутнім території цієї землі, висунув іще одну тезу. Суть її ось у чому. **Якщо Молдова або частина її може забажати об'єднатися з Румунією, а це право врешті-решт народу, то Придністров'я відповідно до волевиявлення свого народу теж може відповідно до міжнародних норм визначити долю свого народу і своєї території.** А для цього, щоб це відбулося відповідно до міжнародних норм, Україна, як член ООН, член Хельсінкського процесу виступає гарантом у розв'язанні цього питання. Ось наша позиція. Вона абсолютно ясна й чітка. В ній немає жодної краплини зазіхань на внутрішні справи Молдови, на втручання у справи Молдови. Ми діємо відповідно до міжнародних норм, висловлюючи таку позицію.

Ви запитуєте, а чому ми її висловлюємо? Та тому, що це відбувається на кордоні з Україною. Це перше. Друге, бо на цій території проживає понад півмільйона громадян за походженням українців. І ми також зобов'язані висловити свою точку зору. Бо це вже переросло в бойню, кровопролиття, ми не можемо дивитися байдуже на все, що там відбувається.

Запитання газети «Правда Украины». Леоніде Макаровичу, від зустрічі в Дагомисі ще вчора повіяло серйозним оптимізмом. У минулому також були аналогічні українсько-російські зустрічі. І також після них говорили тільки добре. Але коли стосувалось життя, то ми переконувалися в тому, що ті домовленості суттєво не впливали на оці стосунки. Чи будуть істотні зрушення після зустрічі в Дагомисі?

Це запитання було предметом обговорення віч-на-віч між президентами Росії і України. Ми хочемо повірити в цю зустріч, в ці домовленості і щоб ми взяли це під свій безпосередній контроль. І перше, про що ми домовилися з Борисом Миколайовичем: якщо виникне якесь непорозуміння, маємо негайно зустрітись або мають зустрітися наші повноважні представники для розв'язання проблем.

Друге. Ми знаємо, що є сили і в Росії, і в Україні, які не хочуть цих домовленостей. Тому що вони знають: ці домовленості посилять демократичні процеси і радикальні економічні зміни як у Росії, так і в Україні. Якщо посилять, то розвиток подій піде за схемою, яку обрав народ. Але ж поряд з цим іде свідома дестабілізація економічних процесів тими силами, які аж тремтять, щоб повернути хід історії назад.

Тому ми домовились: які б шушукання не були, мовляв, там Україна не те робить, не туди гне, треба подзвонити один одному і сказати, правда це чи неправда. А далі діяти разом.

І третє. Як ви вже чули, згідно з підписаною угодою, будуть створені відповідні механізми, міждержавні комісії, які контролюватимуть хід виконання прийнятої угоди. Ось на чому основується мій оптимізм. Ми мусимо довести, що ця угода виконується, що вона побудована на реаліях.

Журнал «Філософська і соціологічна думка». Вірогідно, що політичну ситуацію в Україні у другій половині цього року буде визначати кампанія з проведення референдуму з питання подальшої долі Верховної Ради України. Яке ваше ставлення до цієї проблеми, по-перше, і як, на вашу думку, мають проводитися вибори до українського парламенту, по-друге?

Почну з другого, тому що воно має вирішальне значення. Вибори мають проводитися за законом про вибори. З моєї точки зору, в його основу мають бути покладені вибори на багатопартійній основі. Вибори демократичні, широко демократичні, щоб у нас не було жодного натяку після виборів, що хтось десь використав якусь перевагу, якусь силу. Тож Верховна Рада має прийняти цей закон. І тут я підтримую тих депутатів, які виступають за те, щоб такий закон уже обговорити на початку сесії після перерви. Це перше. Друге. 30 червня Верховна Рада обговорюватиме проект Конституції. Цей проект в основному відповідає концепції, яка вже обговорювалася, але є там і суттєві зміни, тому що життя змінилося. Думаю, що Верховна Рада передасть її на обговорення народу. А восени — прийняти Конституцію. **Оці два документи — Конституція і Закон про вибори означатимуть, з моєї точки зору, що Верховна Рада свою історичну місію виконала.** Життя таке і політична ситуація така, що і людина, і політичні органи, і Ради, і уряд доходять до якогось часу, коли вичерпують свої функції, свої можливості, і це реальний процес, його боятися не потрібно.

Газета «Демократична Україна». Перше, чи можна сказати, що дагомиський паритет остаточно кладе край невизначеності міждержавних відносин і взаємних претензій, які досі були між Україною і Росією. І друге: в який спосіб Україна гарантуватиме права і свободи українців, які мешкають за межами України?

Чи кладе край невизначеності? Край невизначеності і конфронтацій буде покладено тоді, коли скрізь: від кожного окремого колективу до президента будуть люди, які мають одну мету. Хочуть бачити Україну незалежною в Росії, а в Україні — незалежною Росію. Хочуть жити в дружбі, братерстві, співробітництві, як рівноправні партнери. Але нині в цих структурах, у цих ешелонах влади є стільки всякої всячини. Оця частина буде робити все для того, щоб загострювати все-таки ситуацію, щоб ставити під сумнів, щоб накручувати, наговорювати, створювати політичні інсинуації. Це ще буде. Будуть і гасла, будуть і прапори різнокольорові і т. ін. Це є життя.

Ніколи держави легко не будувалися. І ніколи нове життя легко не творилося. Так, помилки є. Але у нас є мета і до неї мають усі йти чисто і благородно. Пройде час, поки вичистяться ці авгієві конюшні, вичистяться самим життям і самими людьми, тому що врешті-решт назад вороття немає.

Друге запитання. Я знаю, що за міжнародними угодами кожна держава уродженцям своєї землі, котрі живуть за межами, має сприяти забезпеченню їхніх прав і свобод. Не силовими методами, а через домовленості, угоди і міжнародні механізми. Стає небезпечним, коли використовується для цього сила. От подивіться, з чого починалась війна в Югославії? Сербія висунула гасло захищати сербів на території інших республік цієї Федерації. Але як захищати? Тут потрібно чітко і ясно визначати, що Україна виступає за те, щоб демократична Росія, Росія, яка сповідує принципи міжнародних правових норм, підписаних угод, створювала рівні можливості для всіх громадян, всіх національних меншин, які є в Росії, і серед них і для українців. Що стосується росіян на Україні, то я заявляю вам офіційно, що не знаю жодного, в кого були порушені культурницькі, духовні, економічні, управлінські права чи якісь інші. Я стою на тому, що головне полягає в тому, щоб та держава, на території якої живуть люди родом з інших держав, забезпечувала їхні права і свободи.

«Експрес-хроніка», Москва. Яке ваше ставлення до правих і лівих екстремістів в Україні? І яких заходів ви вживатимете для обмеження чи припинення їхньої антиукраїнської діяльності?

Я завжди рішуче виступав як проти лівих, так і проти правих. Вивчаючи історію, всі ми добре знаємо, що їх цілі за певних обставин збігаються. Вони об'єднуються. Я можу зрозуміти опозицію до Президента, в якій перебуває Соціалістична партія. Тому що вона виступає за інший порядок речей — і політичних, і економічних. Це її право.

Але мені важко, скажімо, зрозуміти політичну опозицію тих сил, які виступали і йшли до незалежності, а тепер раптом їм і те не так, і інше не до душі. Я ніколи не казав про те, що боротьба за владу — це щось погане. Мова йде тільки про відкритість і конституційність. Тому я проти і лівих, і правих. А що стосується, як я буду це «проти» втілювати в життя? На законі і Конституції. Ми знаємо, що вже сьогодні є в Україні і в Києві організації, які не зареєстровані і які в своїх програмах ставлять за мету змінити існуючий лад. До цих організацій мають бути вжиті заходи у відповідності з нашим законодавством. Причому рішуче.

«Україна молода». Ви щойно сказали про явища чи тенденції свідомої дестабілізації економічних процесів і про негайну потребу об'єднання демократичних сил, щоб перешкодити цьому. Чи можна вжити якихось ефективних дій, щоб припинити тотальне падіння економіки в Україні? Адже багато хто з експертів каже, що падати нам далі вже нікуди.

Власне кажучи, і ця зустріч у Дагомисі, і ті економічні питання, які обговорювалися та з яких прийнято рішення, спрямовані на те, щоб об'єднати можливості таких двох держав, як Росія і Україна для ефективного використання ресурсів, готової продукції, енергоносіїв. Саме це стояло в центрі уваги, крім фінансово-кредитних питань, які мають забезпечити цивілізований розвиток цих процесів. Ось і сьогодні на Верховній Раді це питання гостро обговорювалось, обмірковувалися складнощі села. Сказати сьогодні, що ми об'єднаємо всі сили і раптом буде якісний стрибок, завтра почнеться рух уперед, різко поліпшиться ситуація, не можу. Це ейфорія. Складнощі будуть, але є шляхи подолання їх. Це треба робити. Але потрібно, щоб це робили не тільки Верховна Рада, уряд і Президент, а починалося це від колективу. Демократія і свобода означає ще одну річ: якщо взявся за роботу, то веди її до кінця, відповідай за неї, шукай, крутись. А то звик дехто до того, що все дають, всім допомагають. Зробив так, що ні богові свічка, ні чорту кочерга, але воно забирається і сплачується. Знову в нас психологія така: оце уряд, Верховна Рада, і Президент можуть зробити все, а я десь збоку. Поки не навчимося працювати всі, причому працювати в складний час, не рахуватися з тим, чи сім годин, чи вісім годин, не вийдемо із станов

«Голос України». Леоніде Макаровичу, перед вашою поїздкою до Дагомису з'явилася інформація, здається Гайдара, про те, що Росія чесно виконує свої договірні зобов'язання перед Україною, вона, бачте, віддала 100 відсотків нафти, 100 відсотків газу, золота і так далі. А от Україна нічого не дає. Фактично блокує всі договірні зобов'язання. Як ви ставитеся до цієї інформації? І друге запитання. Знову ж таки у пресі часто мусується теза, що в Росії набагато швидше йдуть економічні реформи, ніж на Україні, що ми завжди йдемо за Росією. Як ви оцінюєте хід економічних реформ в Україні?

Я знаю цю інформацію, вона необ'єктивна, не відповідає фактичному стану справ. Не тільки Україна, а й Росія (на жаль, це лихо наше спільне) не виконують своїх зобов'язань одна перед іншою. Я не кажу вже про розрахунки, фінансові проблеми, просто не забезпечуються вже підписані угоди. Це знову ж таки цілеспрямоване обдурювання людей з метою загострити відносини між Росією і Україною, між росіянами і українцями.

Тепер на друге запитання. Я проти того, щоб Україна змагалася з Росією чи з якоюсь іншою державою в тому плані, хто йде швидше до ринку. Кожна держава йде своїм шляхом. Я хотів би тільки успіху Росії в її економічних реформах, повірте. Тому що, чим краще в Росії, тим краще буде Україні. Я знаю, що якщо в Москві в четвер мороз, то в п'ятницю він прийде до Києва. Я б не хотів, щоб у Москві був мороз. Тому я хочу, щоб ішла реформа і йшла перемога до Росії. Але ми йтимемо своєю дорогою до ринку: зі своїми грішми, своїми фінансовими кредитними системами і своїми законами. Вони вбирають у себе досвід інших держав і нашу власну специфіку.

Якраз у цій угоді Росія підтримала наші кроки.

Бесіду записав Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

СТАРТУЄМО У КОСМОС ІЗ «ПІВДЕНМАШУ»

Конверсія

Секрет, як свідчить народна мудрість, далі базару не ходить. Дніпропетровці давно знали, що живуть у місті, де створюються ракети й космічні апарати, що колісні трактори для виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод» — ширвжиток. Сьогодні достеменно відомо більше: «Південмаш» разом з конструкторським бюро «Південне» дали життя чотирьом поколінням комплексів міжконтинентальних балістичних ракет, які визначали основу потужного і грізного ядерного потенціалу колишнього Союзу. А рівно тридцять років тому стартував перший штучний супутник Землі серії «Космос» — і він, і носій, який вивів супутник на орбіту, були виготовлені у Дніпропетровську. Відтоді тутешні конструктори та ракетобудівники стали причетними й до освоєння космосу.

Для дослідження навколоземного простору після «Космосу» КБ і підприємство створили носій «Циклон», потім і принципово новий «Зеніт», який працює на екологічно чистих компонентах і здатний виводити на орбіту апарати вагою до двадцяти тонн.

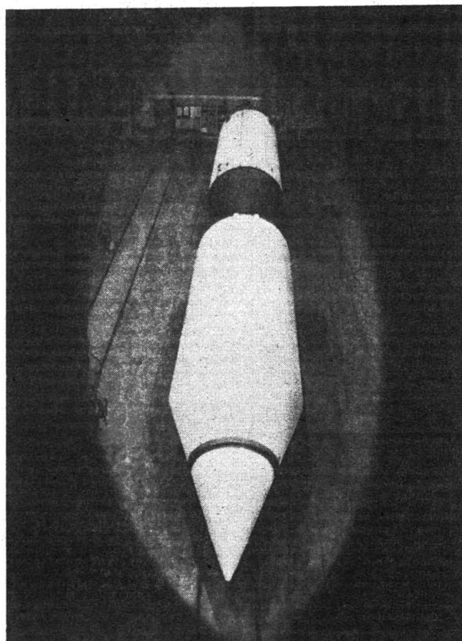
Щодо штучних супутників та інших космічних апаратів, котрі за ці роки побували поза межами земного тяжіння, то їх рахунок наблизився до чотирьохсот. Тут першими у світовій практиці зуміли налагодити неповторне серійне виготовлення уніфікованих супутників різного призначення, що й дало можливість тодішньому Союзу розгорнути широке вивчення навколоземного простору, підготувати і приступити до послідовного здійснення програм розв'язання народногосподарських завдань за допомогою досліджень з космічних апаратів, втілювати планетарне метеорологічне стеження. І так далі — аж до застосування космічної техніки в інтересах усього людства, оскільки і відому серію «Інтеркосмос» у жовтні 1969 року започаткував штучний супутник, створений у Дніпропетровську. А нині тут уже існують у кресленнях апарати майбутньої серії «Океан», котрі мають досліджувати наше рідне світило у небі — Сонце. Потім — і дальші світи загадкового космічного безмежжя.

А тепер згадаймо ось що: коли ще в рамках СРСР дискутувалися варіанти реформування імперського центру, щоб наповнити реальним змістом суверенітет республік, то пропонувалося залишити у спільному підпорядкуванні кілька глобальних напрямів. Серед них обов'язково і освоєння космосу. Розв'язка долі Союзу інша, а програма пов'язана з космічними дослідженнями та експериментами, потерпіла як жодна інша і сьогодні явно під загрозою занепаду та згортання.

Обмежимося, втім, долею «Південмашу», Перехід на випуск українських тролейбусів чи й перспективних електровітряків — це добре лише почасти. Хіба не краще, не вигідніше мати унікальні українські ракетоносії, супутники та інші космічні апарати? Тим часом конструкторське бюро «Південне» сьогодні уже працює тільки чотири дні на тиждень, бо завантаженість замовленнями скорочується, а «малювати», як тут сумно зітхають, каструлі й м'ясорубки — це для спеціалістів настільки високого рівня, немов дорослим бавитися дитячими іграшками.

Не можу змовчати ще про одне тривожне явище. Уже кілька високих, авторитетних гостей, державних діячів і представників науки з різних країн Заходу відвідали «Південний машинобудівний», були в захопленні і багато обіцяли на предмет співробітництва, та ці візити підозріло залишаються без ділового продовження. Чи не зацікавлені там, щоб унікальний комплекс розвалився, бодай як конкурент на світовому ринку технічного прогресу?

Це те коло питань, які вирішив я з'ясувати з народним депутатом України, генеральним директором науково-виробничого об'єднання «Південний машинобудівний завод» Леонідом Даниловичем КУЧМОЮ.

Ракетоносії системи «Зеніт» — найбільш екологічні.

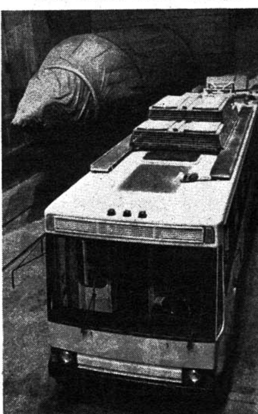
Програма, пов'язана з космічними дослідженнями та експериментами, потерпіла як ніяка інша і сьогодні явно перебуває під загрозою занепаду та згортання.

Українські тролейбуси чи електровітряки — це добре лише почасти. Хіба не краще, не вигідніше мати унікальні українські ракетоносії, супутники та інші космічні апарати?

Чи не зацікавлений дехто за межами України, щоб унікальний ракетобудівний комплекс у Дніпропетровську розвалився, бодай як конкурент на світовому ринку технічного поступу?

— Багато країн світу прагне сьогодні неодмінно прилучитися до тих переваг, які гарантує освоєння космосу. Переваги, і неабиякі, пов'язані з інтересами народного господарства і розвідкою природних ресурсів, з технічним, технологічним, транспортним, навігаційним і метеорологічним прогресом, досконалими зв'язком і телебаченням. Тому Україні, котра володіє потужним набутком і базою, гріх не скористатися своїми можливостями. Нам не соромно — бо є з чим — виходити на співробітництво в царині космосу не лише з країнами колишнього Союзу. Маємо такі пропозиції з країн Європи, Америки, Азії. Нині, приміром, у нас готові ракетоносії «Циклон» і «Зеніт», спроможні виводити на орбіту апарати будь-якої ваги і призначення, а в світі вже існує черга на запуск супутників у космос.

Хочу ще раз повторити: крім, ясна річ, Сполучених Штатів, Франція, Англія, Італія, Японія, Південна Корея, Китай, Індія приступили до здійснення власних космічних програм, і Україна серед них може не просто не загубитися, а помітно виокремитися у провідну космічну державу.

В цеху складання ракетоносіїв готуються до серійного випуску дніпропетровських тролейбусів. Що вигідніше?

— Даруйте, Леоніде Даниловичу, за дилетантство, але чи не стримуватиме нас відсутність власного космодрому?

— Знаєте, недавно Росія майже неприховано шукала можливості обійтися без послуг «Південмашу», однак переконалася, що не вдасться. Міжнародної спільності в освоєнні космосу не уникнути не тільки через дороговизну втілення таких проектів, а й з іншої причини — потрібна кооперація потужностей і наукових потенціалів. Я назвав країни, які рвуться у космос, та мало котра з них володіє стартовим полігоном. Скажу й таке, що вже не є великим секретом: саме КБ «Південне» (разом з КБ імені О. Антонова) має принципово нову розробку авіаційної ракетної системи, яка передбачає використовувати прославлений український транспортний АН-124 «Руслан». На висоті 10—11 кілометрів польоту з «Руслана» здійснюватимуться запуски космічних апаратів над будь-якою заданою географічною точкою планети і на будь-якій віддалі від наземного експлуатаційного комплексу.

— У такому разі чому ж надто багато песимізму нині щодо майбутнього конструкторського бюро «Південне», заодно й стосовно «Південмашу»? Гинуть висококваліфіковані колективи, які складалися роками...

— Кризові явища не обминули нас, але чутки надто перебільшені. І той період, коли ми займалися виняткොво державністю України і наче було не до космосу, скінчився — це однозначно. Насправді тут інше дається взнаки: «Південний машинобудівний завод» донедавна виконував переважно замовлення військового відомства, і конверсія для нього,— яка не минає безболісно,— річ зрозуміла. Розширення тракторного виробництва, поставки комплектувальних у межах України, налагодження виробництва тролейбусів — хіба не ознаки це нового етапу в житті і творчого колективу, і колективу заводчан? А перспективи цим не обмежуються. Ми намічаємо випуск вельми досконалого технологічного обладнання для м'ясної, молочної та інших галузей переробної промисловості, що вкрай потрібно для незалежної України.

Насмілюся прогнозувати: Україна дістане можливість у цій царині досить швидко сягнути найпередовішого світового рівня. Нарешті, наші конструктори уже сьогодні пропонують унікальні енергетичні агрегати, а також дослідні зразки очисних механізмів для промислових забруднювачів повітряного простору і водного басейну, що з точки зору екології просто важко переоцінити. Йдеться про агрегати, сконструйовані за новітніми надбаннями в науці і техніці.

А як ви сприймете ось таку новину: ми розпочали освоювати виготовлення нового авіаційного двигуна, на який розраховує КБ імені О. Антонова, створюючи пасажирський велетень АН-218? Очевидно, складальний комплекс для нього споруджуватиметься і у Дніпропетровську. Поза сумнівом, втім, одне — українська авіаційна промисловість випускатиме літаки, котрі нічим не поступатимуться, а радше переважатимуть відомі «Боїнги».

— Однак, Леоніде Даниловичу, повернімося до космосу, хочеться знати конкретні перспективи...

— Колектив конструкторів космічної техніки нам вдається зберегти і завантажити — це тепер уже всім зрозуміло. Науково-виробниче об'єднання залишає КБ «Південне» в своїй структурі як законодавця фірмової технічної політики. Ми відчули і зацікавленість, і підтримку Президента, уряду України, заохочення проникати в міжнародне співробітництво по освоєнню космосу. Саме нам доручено напрацювати космічну програму України, і ця робота ведеться дуже ретельно та інтенсивно. Адже в нас є міцний плацдарм, з якого будемо стартувати. «Південмаш» готовий найближчим часом не лише подати програму на розгляд і затвердження, а й гарантувати її послідовне здійснення. Незалежна Україна може і повинна стати могутньою космічною державою.

Микола НЕЧИПОРЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Дніпропетровськ.

Фото Анатолія КРАСНОЖОНА.

ОДЕЩИНА ПРИЙМАЄ БІЖЕНЦІВ

Розпорядженням представника Президента в Одеській області вжито ряд заходів для організованого прийому біженців з Придністров'я. Їх потік після трагічних подій у Бендерах невпинно зростає. Важко сказати, скільки їх вже на Одещині, адже люди добираються хто як може, не всі одразу реєструються.

— Тільки у нас, — розповів начальник відділу внутрішніх справ Красноокнянського району І. Думанський, — вже зареєстровано 2,5 тисячі чоловік, з них 2105 дітей, а також 26 поранених. Усіх розквартировано, надається матеріальна й медична допомога.

Немало біженців прийнято в Котовському, Великомихайлівському, Фрунзівському, Роздільнянському районах. Тисячі придністровців знайшли притулок в Одесі. Тут почала діяти обласна комісія, вона встановила цілодобове чергування у приміщенні держадміністрації, по радіо передаються її телефони. Цілодобово ж чергують відповідальні особи на всіх вокзалах: зустрічають людей, надають допомогу, спеціальними автобусами відправляють у пункти тимчасового проживання — насамперед готелі «Пасаж», «Спартак», «Великий московський».

Особлива турбота — про дітей. Досі в таборах Причорномор'я відпочивало 1700 хлоп'ят з Придністров'я. Зміна скінчилася, але термін перебування подовжено. Підготовлено й нові місця, табори вже зараз можуть прийняти не менше 5 тисяч дітей з Придністров'я, повідомив заступник глави обласної держадміністрації Б. Стреченъ.

У трудових колективах міста й області відбуваються збори, де приймають рішення щодо допомоги біженцям, засуджується братовбивче протистояння, вимагається мирного врегулювання. Таку вимогу заявили зокрема на ВО важкого кранобудування «Краян». На центральній площі Одеси відбувся мітинг, організований обласним комітетом захисту миру та ветеранськими організаціями за участю біженців, зі слів яких постала страшна картина того, що робиться зараз у сусідів.

Георгій ВОРОТНЮК,
власний кореспондент «Голосу України».
Одеса.

На шпальтах преси Рад

ВОЛАЮТЬ НАРОДНІ СКАРБИ

Київський музей народного прикладного мистецтва — одна з найбільших на Україні скарбниць дорогоцінних зразків народної творчості. Започаткований ще наприкінці XIX століття як національний дім старожитностей, він має нині в своїх сховищах понад 72 тисячі унікальних експонатів — художні вироби з кераміки, скла, порцеляни, вишивки та килими, ткацтво, декоративний розпис тощо. Серед раритетів музею — твори К. Білокур, Г. Собачко-Шостак, М. Примаченко, М. Тимченко, багатьох інших визначних майстрів народної творчості. Щороку цю скарбницю народного мистецтва відвідує понад 300 тисяч громадян з України і зарубіжжя. Крім того, музей веде значну роботу як методичний центр теоретичної і практичної допомоги аматорам народної творчості України.

Сьогодні в музеї склалася тривожна ситуація, повідомляє газета «Хрещатик». Всі приміщення, які він орендує на території Києво-Печерського культурного заповідника, згідно з Указом Президента України до 1 січня 1993 року мають бути передані Українській православній церкві. Цей Указ, говорить директор музею А. Розсошинська, як сніг на голову... Справедливість Указу ніхто не заперечує, держава насправді багато заборгувала віруючим. Але варто ж було подумати й про те, куди переселити народні скарби. Не лишати ж їх просто неба! Не подумали. Все переклали на плечі трудового колективу музею: піклуйтеся, мовляв, самі.

Жевріла надія переселитися в приміщення колишнього Музею Леніна. Та його швидко перейменували на громадсько-політичний і культурний центр "Український дім", а практично віддали торговцям-біржовикам. Культура ж знову на задвірках!

УСЕ НАЙКРАЩЕ— ДІДЬКАМ!

Своєрідно відзначили Міжнародний день захисту дітей керівники Харківського тракторного заводу. Як повідомила газета «Слобода», саме на порозі цієї дати вони вирішили закрити частину заводських дитячих садків, а вивільнені приміщення — добротні будинки з просторими кімнатами і численними побутовими службами передати під заводські готелі та офіси для різних малих підприємств. «До дідька нам ця малеча!» — розмірковували хазяї колись уславленого гіганта тракторобудівної індустрії. З дитячих притулків можна ж одержувати неабиякий «навар»!

Які саме дитячі заклади буде ліквідовано, адміністрація до останнього часу тримала в таємниці. Це, зрозуміло, нервувало робітників підприємства. Лише в дитсадку № 7 батькам пошепки сказали, щоб шукали для своїх чад нових благодійників. У багатьох інших дитсадках оголосили, що дітей з так званих «підготовчих груп», які мають з 1 вересня йти до школи, «знімають з обслуговування» вже тепер, а не в серпні, як це завжди було раніше.

— Було галасливе «Все найкраще — дітям!» А тепер «Все найкраще — дідькам!» — гірко жартують харків'яни.

Рідна мова — російська, батьківщина — Україна

Національна школа

ЛАНЦЮГИ вільних цін геть-чисто прикували наш журнал «Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины» до пристані під поширеною назвою «дефіцит»: грошей нема, паперу нема, зарплати теж,— тож і змушені співробітники по черзі йти у відпустку за свій рахунок — так тепер позначається нова форма тимчасового безробіття.

Досі ми існували на дотаціях, оскільки вважалося, що вчитель, аж ніяк не високооплачуваний спеціаліст, повинен купувати журнал не більш як за карбованець. Тепер же, коли ціни на все підскочили, нам пропонують самим виплутуватись із ситуації, що склалася. А вона загрожує нам тринадцятимільйонними збитками. І от триває нова передплатна кампанія на педагогічні журнали. Вартість номера нашого журналу — 16 карбованців 80 копійок. Чи зможе наш читач подолати таку цінову прірву, яка на очах збільшилася в 16 разів?

Сьогодні як ніколи вчителеві потрібний свій журнал. На Україні їх — п'ять. І тільки наш видається російською мовою — єдиний друкований орган, орієнтований на російську школу. Коли його не стане, то десятки тисяч учителів російської мови та літератури на Україні, понад 70 тисяч — у Росії, близько 10 тисяч — у Білорусі та Казахстані, 20 тисяч — в інших незалежних державах співдружності позбудуться інформації про те, чого досягли, над чим працюють, що пропонують їхні колеги, які живуть і працюють у містах і селах, аулах і станицях по різні боки кордонів, які розмежували простори колишнього Радянського Союзу.

Крім того, як записано в Законі про мови, російська мова завжди буде вивчатися в школах України, але викладання її будуватиметься на основі, відмінній від попередньої, — комунікативний, отже, потрібні нові методики і технології. Крім як у нашому журналі, вчителеві їх узяти ніде, тому що цей напрям у колишньому Радянському Союзі вважався неперспективним, хоча за кордоном (у США, наприклад) розробляється.

Наш журнал служить об'єднанню росіян, де б вони не жили, на грунті російської культури, котра осягається людиною насамперед через освіту. Та при цьому ми не забуваємо, що особистість російської людини на Україні формується на грунті двох культур (російської та української), які за століття спільного існування і взаємодії набули безліч спільних особливостей. І той факт, що для наших дітей, чия рідна мова — російська, батьківщина — Україна, зобов'язує нас робити все, щоб учитель російської мови та літератури, наш читач, з розумінням сприймав цю ситуацію, вчив дітей повазі до обох народів, любові до своєї близької батьківщини, що дала йому місце під сонцем, і шануванню далекої батьківщини, яка обдарувала мовою.

Мабуть, наш журнал — єдиний на Україні, котрий, звертаючись до педагогів, батьків та їхніх дітей, чиє суспільне становище істотно змінилося, прагне, з одного боку, допомогти їм зберегти себе як національну єдність зі своєю самобутньою російською культурою, а з другого — усвідомити свою кровну спорідненість з українським народом та його культурою. Чи потрібна нині Україні наша місія? І чи треба дати нам загинути?

Сподіваємося, що на Україні все-таки знайдуться люди, котрі сприймуть нашу загибель як одну із втрат російської діаспори, як шкоду для розвитку і становлення її нової духовності.

Звертаємося по допомогу і до наших читачів, котрі не скоро отримають (та й чи отримають?) черговий номер журналу, і до молодих бізнесменів, які хотіли б вкласти свої гроші в культуру.

Наш розрахунковий рахунок: 363805 у Шевченківському відділенні УББ м. Києва МФО 322089 (для журналу «Русский язык и литература...»).

Ольга МАЛЬЧИНА, редактор відділу журналу «Русский язык и литература в средних учебных заведениях Украины».

Спорт

«ВЕРЕС» ЗНОВУ ДИВУЄ

Ну як не здивуватися метаморфозам «Вереса», який у двох попередніх турах поступився аутсайдерам, а у звітному дав бій «Поліграфтехніці» на її полі? Може, й олександрійці заспокоїлися двома поразками гостей і двома своїми перемогами. Важко гадати про психологічний настрій гравців, але фактом залишається те, що Суслопаров (19) і Снєгирьов (38) примусили вже у першому таймі капітулювати господарів. На 51-й хвилині Пугач, реалізувавши пенальті, скоротив розрив. Та на 68-й хвилині Черниш довів перевагу «Вереса». Отже, несподіваний результат — 1:3.

Здавалося, що і в Мукачевому народиться сенсація, коли нападаючий сумського «Автомобіліста» Самолюк на 9-й хвилині відкрив рахунок. Правда, Глеба через три хвилини зробив рахунок 1:1, але Мартинюк на 34-й знову вивів сумчан уперед. І тут же господарі отримали чудову нагоду забити гол, але Кінашенко не реалізував 11-метровий удар. Проте Решку на 44-й хвилині вдалося зрівняти рахунок. А через хвилину Кінашенко забив третій м'яч у ворота сумчан. Перевагу господарів у другому таймі закріпив Решко (60). Перемога лідера — 4:2.

Варто відзначити нічию динамівців Києва у Чорткові з «Кристалом». Кияни примусили одного з лідерів відігруватися з 35-ї хвилини, коли Баланчук переграв захист господарів. Через п'ять хвилин вже Іричук примусив Ковтуна вийняти м'яч з сітки воріт. На 86-й хвилині Гакман забив другий гол у ворота динамівців. Здавалося, що доля матчу вирішена. Та, розпочавши з центру поля, кияни віддали м'яч Зав'ялову і той забив другий гол — 2:2.

А от армійцям Києва не допомогли і рідні стіни. Вони поступилися «Поліссю» — 1:2. У господарів гол забив Кашинський (56), у гостей — Присяжнюк (38) і Шишков (58).

Важко далася перемога «Закарпаття» над одним з аутсайдерів — донецьким «Шахтарем». Лише на 62-й хвилині Долгос забив переможний м'яч у ворота гостей.

Інтригуюче почався матч у Кривому Розі, де «Кривбас» приймав «Азовець». Гості вже на 4-й хвилині забили гол. Це зробив Макаренко. Відігрався лідер на 26-й хвилині після удару Книша. Цей же футболіст на 69-й хвилині міг вивести «Кривбас» вперед, але не реалізував пенальті. Через п'ять хвилин суддя знову вказав на одинадцятиметрову позначку. Цього разу до м'яча підійшов Трегубов і не схибив. 2:1 — переміг «Кривбас».

Інші команди першої групи зіграли так: «Галичина» — «Десна» — 1:0, «Дніпро» — «Поділля» — 2:0. У другій групі зафіксовані такі результати: «Рось» — «Хімік» — 3:3, «Скала» — «Вагонобудівник» — 3:1, «Чорноморець»-2 — «Ворскла» — 1:2, «Кристал» (Херсон) — «Шахтар» (Павлоград) — 2:4.

«Приладист», як і раніше, очолює турнірну таблицю в першій групі з 33 очками. «Верес» піднявся з 30 очками на другу сходинку. «Кристал» з Чорткова має 29 очок, «Поліграфтехніка» — 28, «Десна» — 27.

У другій групі попереду знову «Кривбас» — 37 очок, у «Металурга» — 36. «Рось» і «Закарпаття» мають по 30 очок, «Скала» — 28.

Фініш.

Фото Миколи БОЧКА.

ОЛІМПІЙЦІВ ВІДІБРАНО

Завершився чемпіонат СНД з легкої атлетики, який був відбірковим турніром на Олімпіаду-92 і проходив на московському стадіоні «Локомотив». Останній день змагань був досить урожайним для посланців нашої країни.

ЧОЛОВІКИ. 200 м. 1. Е. Іванов (Росія). 2. І. Стрельцов (Україна). 1500 м. 1. А. Чорноколпаков (Україна). Довжина. 1. Д. Богрянов (Росія)... 3. С. Лаєвський (Україна). Жердина. 1. М. Тарасов (Росія)... 3. В. Бубка (Україна). Диск. 1. В. Зінченко (Україна). 2. Д. Шевченко (Росія). 3. Д. Ковцун (Україна). ЖІНКИ. 400 м. 1. О. Назарова (Росія). О. Бризгіна (Україна). 800 м. 1. Л. Рогачова (Росія), 2. О. Завадська (Україна). 3000 м. 1. О. Чурбанова (Росія), 2. Т. Коба, 3. З. Казновська (обидві — Україна). 2000 з/п. 1. С. Рогова (Росія), Л. Пушкіна (Україна). Висота. 1. О. Турчак (Україна). Ядро. 1. Н. Лисовська (Росія)... 3. В. Павлиш (Україна).

Парк мудрих?

Перший зоопарк з'явився близько трьох тисяч років тому в Китаї, і називався він «парком мудрих», чи то «парком розуму».

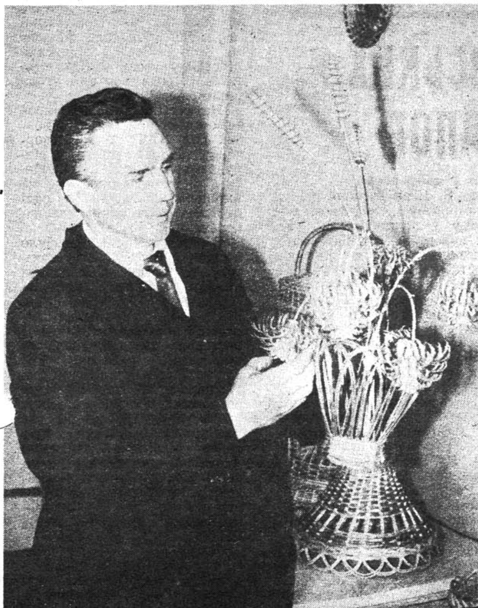
Київському зоопарку 84 роки. Організований він завдяки меценату і тривалий час існував на благодійних пожертвуваннях.

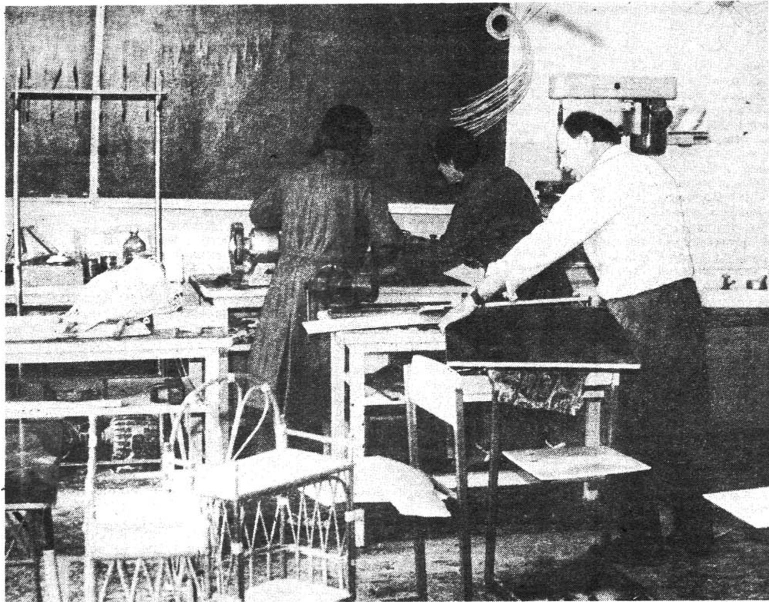
Таку практику не завадило б відродити, тому що в цьому тихому на перший погляд куточку багато труднощів і проблем. І найболючіше питання — фінансування. Раніше на рік виділяли певну суму. Тепер у зв'язку з лібералізацією цін дуже важко підрахувати, у скільки обійдеться утримання зоопарку не те що на рік, а й на місяць. Досі триває реконструкція, розпочата ще в 1961 році. У зоопарку треба часто проводити ремонтні роботи. Приміром, пташник, побудований у 1970 році, потребує капітальної реконструкції. А в зоопарку сьогодні 4000 тварин: від слона вагою 4,5 тонни до голчастої п'ятидесятиграмової миші.

45 мільйонів карбованців, що потрібні для повної реконструкції зоопарку, гроші чималі. Але невже люди, від яких залежить фінансування міських культурних закладів, не пам'ятають свого дитинства, коли кожний похід до зоопарку був святом? Невже вони не хочуть влаштувати таке ж свято своїм дітям? «Сьогодні зоопарк замість свята викликає жаль, не виховує, а калічить душі людей»,— вважає Любов Іванівна Короткая, заступник директора зоопарку з зоологічної частини.

Кажуть, у Мюнхені пінгвіни їдять рибу, привезену з Гренландії, бо вона екологічно чиста. І це нормально. Звичайно, можна заперечити, мовляв, самим їсти нема чого, а тут — пінгвіни, мавпи... До речі, працівники, що доглядають за особливо небезпечними тваринами, одержують 800 карбованців на місяць. Яка вже тут риба з Гренландії?

Алевтина КУХАРЧУК.

ЛОЗА СПІВАЄ

То правда: краса рятує світ. І насамперед наші душі, зашкарублі від сірої буденщини й нудотного стандарту. Але краса, як і совість та цукор, стає також рідкістю у нашому всуціль задефіцитованому суспільстві.

Красу сьогодні треба також відроджувати і повертати людям, як і честь свого роду та народу, треба її повсюдно плекати. У візерунках вишивки та різьби, у дизайні наших помешкань та офісів і, мабуть, найперше — у власних душах. Бо людина, постійно спрагла до краси, до душевної гармонії, не може чинити підлості, не може животіти за нікчемними приписами варварства.

Отож у нашому розтривоженому, розбурханому світі так хочеться бодай крапельку того, що вгамовує пристрасті, що заспокоює наелектризовані нерви, що повертає нам упевненість у власних силах. Гадаю, що ці прекрасні вироби зі звичайної лози, які ви бачите на знімках, що виготовлені вмілими руками майстрів і вихованців міжшкільного навчально-виробничого комбінату «Зміна» Дніпровського району міста Києва, також зупинять ваш зір, зігріють розтривожену душу. Аж не віриться, що два роки тому все це починалося зі звичайного гуртка. А сьогодні тут діє виробничий науково-навчальний центр «Українські промисли». І тут не тільки вчать старшокласників цього напівзабутого традиційного для нашого народу ремесла, а й плетуть з лози майже сто різних виробів, які користуються неабияким попитом. Місцеві майстри не без професійного гонору кажуть, що вони можуть виконати будь-яке замовлення. І то справді так. Ось тільки одна заковика: треба трохи почекати — надто багато замовлень. Бо все, що радує око, не народжується швидко. Воно потребує не тільки значних зусиль, а й таланту майстра, тепла його душі.

А втім, щоб мати таке добро у домі чи на дачі, можна й почекати місяць-другий. Правда, не забувши заздалегідь зробити замовлення в центрі «Українські промисли», що розміщений по вулиці Краківській, 20, між зупинками метро «Дарниця» і «Комсомольська».

Роман ВАТРИЧ
Фото Андрія КОТЛЯРЧУКА.

Експрес-новини

Тривають бої у Боснії і Герцеговині та Хорватії. Сербські, хорватські й боснійські засоби масової інформації повідомляють про велику кількість жертв. Тим часом затишшя в Сараєво дозволило миротворчим силам ООН відновити звіт 48-годинного перемир'я, необхідного для підготовки доставки повітряним шляхом продовольчої і медичної допомоги 300-тисячному населенню Боснії і Герцеговини.

* * *

Палестинці й сусідні з Ізраїлем арабські держави привітали перемогу Партії праці на ізраїльських парламентських виборах. За словами голови Організації звільнення Палестини Арафата, результати виборів свідчать, що ізраїльтяни обрали новий напрям. Представник палестинців на мирних переговорах Ашраві заявила, що перемога партії Рабина є вотумом недовіри блокові «Лікуд» прем'єр-міністра Шаміра. Рабин обіцяє надати протягом дев'яти місяців автономію палестинцям на Західному березі і в секторі Газа. Проте він виступає проти Палестинської держави і відмови від східного Єрусалиму.

* * *

Білий дім закликав конгрес США до невідкладних дій з метою покласти край страйку, в результаті якого припинилися всі вантажні залізничні перевезення у США. Міністр транспорту повідомив, що страйк вже спричинив кризу і економічні наслідки стануть щодень серйознішими. Проте, за словами представника підкомітету палати представників у справах транспорту Свіфта, підкомітет вислухає обидві сторони трудового конфлікту. Обговорення цього питання триває.

* * *

Уряд США має намір позбавити американського громадянства вихідця з України, якого звинувачують у масових вбивствах євреїв під час другої світової війни. Йдеться про 73-річного Джека Рейнера, який зізнався під присягою, що стріляв у євреїв. Проте в інтерв'ю агентству Ассошіейтед Пресс Рейнер відмовився від цього факту. За його словами, він «спав» під час масових убивств євреїв біля польського міста Травники взимку 1941—1942 року. Рейнер стверджує, що бачив тільки тіла вбитих. Федеральний суд Манхеттена звинувачує Рейнера у приховуванні нацистського минулого, коли він одержував американське громадянство в 1959 році.

На зв'язку — Оттава

СЕРЕД «НАТІВСЬКИХ» І НАШ ПРАПОР

«Стабільність і безпека у Європі!» під таким гаслом проходило засідання чергової сесії Північно-Атлантичної Асамблеї міжпарламентського рівня держав — членів НАТО, яке відбулося у місті Банф, у канадській провінції Альберта.

На сесії були присутні парламентські делегації усіх держав — членів НАТО, асоційовані члени: Польща, Угорщина, Румунія, Болгарія, Чехо-Словаччина, а також Латвія, Литва, Естонія. Уперше в роботі Асамблеї брали участь як спостерігачі представники України, Білорусі, Росії. Українську сторону представляли Б. Горинь, — заступник голови Комісії у закордонних справах Верховної Ради України, В. Ізмалков — член Комісії з питань оборони і державної безпеки, а також Б. Базилевський — головний консультант Комісії у закордонних справах. На сесії відбулося засідання п'яти комітетів: з питань оборони і національної безпеки, політичного, економічного, з цивільних питань та науково-технічного. Дві третини обговорюваних у комітетах питань було присвячено країнам Східної і Західної Європи, включаючи Україну. На моє прохання члени української делегації охарактеризували атмосферу роботи сесії, основні проблеми, що обговорювались у комітетах і становили найбільший інтерес.

У своєму виступі Б. Горинь зазначив: «Завершивши передачу Росії тактичної ядерної зброї Україна довела, що вона хоче бути мирною державою, але, з іншого боку, вона стала перед проблемою: хто може гарантувати їй самій безпеку, коли поруч є така могутня ядерна держава, якій вона добровільно передала свою зброю. Очевидно, що Україну хвилює питання, чи знищено тактичну ядерну зброю, передану Росії, а, можливо, її зберігають і планують для використання проти інших держав. Росія через своїх відомих політичних діячів проводить антидемократичну політику, аж до порушення території Української держави і перегляду існуючих кордонів».

Я мусив працювати одночасно у двох комітетах, — сказав Б. Базилевський, — економічному і науково-технічному у різних залах. І коли повертався до науково-технічного, то почув виступ представника російської делегації Карякіна, який лякав Захід тим, що Україна, мовляв, намагається взяти під свій контроль стратегічну ядерну зброю, в той час як Росія проводить миролюбну політику. На це одразу по ходу потрібно було реагувати, і я попросився на виступ, щоб дати відсіч, роз'яснити делегатам позицію і політику України у цьому питанні. На жаль, і це можна підтвердити багатьма фактами, Росія використовує відсутність України на багатьох міжнародних форумах для того, щоб викривляти її зовнішню політику. Цікавий факт: усі делегації звернули увагу на активність під час роботи сесії російських представників, які посилено пропагували ідею перетворення НАТО на екологічну організацію, і в той самий час, коли проходили засідання сесії, Росія підписала військову угоду з Казахстаном. Проти кого ця угода спрямована?

На сесії обговорювалось питання використання збройних сил НАТО з миротворчою місією в країнах, де відбуваються збройні конфлікти. Остаточно проблема не вирішена, оскільки в ряді держав вона викликала заперечення.

В передостанній день було засідання Виконавчого комітету, на якому розглядався прийом до складу Північно-Атлантичної Асамблеї нових членів. Українська делегація виявила активність і поставила перед Виконавчим комітетом питання про вступ. Рішення пройшло фактично без обговорення і одноголосно. Наступного дня в урочистій обстановці під час пленарного засідання президент Північно-Атлантичної Асамблеї американський сенатор Рос дав вказівку встановити український Державний прапор поряд з іншими прапорами країн — членів НАТО.

Анатолій НІКУЛА,
спеціальний кореспондент «Голосу України».
Оттава.

Власкори повідомляють

Кишинів

РАДІСТЬ БУЛА НЕДОВГОЮ

Ось уже кілька тижнів, як на території Молдови введено купони. Щоправда, лише на правому березі Дністра. Влада Придністров'я купони не визнала, заявивши, що в них і так вистачає грошей.

Перша реакція на купони була позитивною. Зразу ж ними виплатили зарплати, пенсії, грошові допомоги. Але тут несподівано постали проблеми. Чимало магазинів відмовляється приймати купони. Причина полягає в тому, що нові «грошові одиниці» було випущено номінальною вартістю лише у 200 карбованців. Здачу тому доводиться давати карбованцями, яких у республіці не вистачає. Таким чином коло замкнулося, дефіцит готівки дістав новий поштовх.

Тепер незрозуміло, що робити рядовому покупцеві, якщо у магазинах купони не беруть, а на ринку тим більше. Залишається, певне, один вихід: надрукувати нові купони номінальною вартістю в 10, 25, 50 карбованців. Зробити це, враховуючи важкий економічний та політичний стан Молдови, буде непросто.

Олександр ТОНЯ.

Бішкек

ЧЕК АТАКУЄ ГОТІВКУ

Те, про що так давно попереджував уряд Киргизстану, нарешті сталося. Прийнято постанову, згідно з якою усі розрахунки між підприємствами та організаціями в республіці віднині будуть здійснюватися лише в безготівковий спосіб. Окрім того, з метою скорочення обігу готівки вирішено продавати населенню товари вартістю понад тисяча карбованців за чековими книжками. Республіканському банку запропоновано забезпечити перерахунок 50 відсотків щомісячного заробітку громадян на їхні вклади у ощадні каси.

І хоча розрахункові чеки тепер зобов'язані приймати для сплати як у державному, так і в кооперативному секторі, називати згадані заходи ефективними поки що рано. Ніхто не береться гарантувати, що вони допоможуть врятуватися від дефіциту готівки.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Алма-Ата

КОМУНІСТИ В СТРОЮ

В числі офіційно діючих політичних партій Казахстану тепер є й комуністична.

Більше трьох годин тривало засідання судової колегії Верховного Суду Казахстану, перш ніж були визнані незаконними відмови Міністерства юстиції республіки в реєстрації статуту місцевої комуністичної партії. Нині прихильники ідеї загальної рівності можуть сказати — є така партія у Казахстані.

Крім того, в Прокуратурі республіки порушено кримінальні справи щодо міністра юстиції Єржанова і його заступника Нурбекова. Їх звинувачують у тому, що незаконно відмовили в реєстрації новій — старій партії. Самому Президентові Назарбаєву доручено розібратися і вжити заходів до вказаних осіб за припущені ними порушення.

Тетяна КОСТІНА.

Фотофакт

ПАЛИЧКИ Й НУЛІ

Скільки разів треба ввійти у чорне провалля стволу шахти, щоб потім дізнатися, що отримав 40 тисяч карбованців? Зауважимо, тільки дізнатися, а не покласти в кишеню свої кревні червінці. Росія, яка мала б забезпечити решту держав карбованцевої зони відповідними грошовими знаками і в достатній кількості, сама потерпає від нестачі готівки. Тому багатотисячні суми зарплат російських шахтарів — скоріше примарний аванс, ніж реальний заробіток. За велику кількість нулів у ресторані не пообідаєш, подарунок дружині й дітям не придбаєш.

На знімку: шахтарі найпівнічнішої вугільної шахти Росії «Котуй», що на сході півострова Таймир, опускаючись в забій, мабуть, думають: сьогодні на моєму рахунку одним нулем стане більше. У колгоспників були палички, а в нас — нулі.

Фото ІТАР — ТАРС.

Коротко

● Другою людиною в службі безпеки Росії став колишній шеф українського КДБ Микола Голушко. Розпорядженням Президента Єльцина його призначено першим заступником російського міністра безпеки. Голушко замінив на цій посаді генерала Олейникова, якого звільнено в запас.

● Безкоштовним із жовтня нинішнього року стане для населення Туркменистану постачання електроенергією, газом і водою. Про це повідомив Президент Ніязов на зустрічі з жителями Дашховузької області цієї республіки.

● Від 700 мільйонів до 1,6 мільярда доларів коштуватиме будівництво нафтопроводу, який з'єднає Тенгізьке нафтове родовище з глибоководними терміналами у зарубіжних портах. Домовленості про його спорудження досягли Казахстан і Султанат Оман.

● Міністерство зовнішніх економічних зв'язків з'явилося в структурі азербайджанського уряду. Як говориться в указі Президента Ельчибея, воно створено для удосконалення системи управління, посилення державного контролю й забезпечення інтересів Азербайджану в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

● Після декількох місяців відносної стабільності різко погіршився стан економіки Молдови — повідомив республіканський Держдепартамент зі статистики. Проти рівня у квітні промислове виробництво впало на 17 відсотків, а закупівля сільськогосподарських продуктів та роздрібний товарообіг від початку року зменшилися відповідно на 40 і 59 відсотків.

● Розпочато перший набір солдат до регулярної армії Чеченської Республіки. Як повідомив начальник штабу чеченських збройних сил Шахабов, республіка матиме мотострілецьку дивізію, дивізію ППО, авіаполк і танкову частину.

Призабута тема

ЧИ СТАНЕ УКРАЇНА ОБІТОВАНОЮ ЗЕМЛЕЮ ДЛЯ НІМЦІВ?

Який німець, що живе в Таджикистані, не мріє оселитися де-небудь під Мюнхеном? Багатьох ця мрія уже покликала в дорогу: із 40 тисяч німців, котрі мешкали у республіці на рубежі 70-х років, сьогодні залишилась тільки половина. «Чемоданний настрій» сильний, як і раніше, та от у питанні про те, куди їхати, з'явилися вагання. Мрії про «фатерлянд» стали перемежовуватися з думками про південну Україну, де колись жили їхні батьки й діди.

Недавня рада німецької громади Таджикистану підтвердила зростаючий інтерес до ідеї переселення на землі Одеської, Миколаївської, Херсонської та Запорізької областей України.

— Я щойно повернувся з поїздки до Києва та Калінінграда,— повідомив на зустрічі Альберт Вернер, який змінив на деякий час професію токаря на професію дипломата. — Ознайомлення з українськими й російськими програмами переселення німців привело мене до висновку, що перша більш прийнятна. Вона підкріплена фінансами, під неї виділені землі й будматеріали. Під час зустрічі в Українсько-німецькому фонді ми обговорили конкретну програму спільних дій, залишили в Києві свого представника для постійного узгодження робіт. У кінці літа, якщо нічого не станеться, відправимо першу групу наших будівельників до Березанського району Миколаївської області.

На запитання: «Хто хоче поїхати на будівництво?» в залі здійнявся ліс рук. Свої послуги пропонують досвідчені муляри, теслі, зварники.

— Я теж записався в число добровольців, — сказав в інтерв'ю кореспондентові «Голосу України» Олександр Фрік, начальник цеху заводу металоконструкцій. — Хоч і важко починати в зрілому віці життя спочатку, та, мабуть, доведеться. Після лютневих подій позаминулого року і після недавніх травневих у Таджикистані стало особливо незатишно. Україна не прогане, якщо прийме нас. Серед моїх земляків немало кваліфікованих спеціалістів. Ми не збираємося їсти чужий хліб, самі збудуємо будинки, проведемо воду, піднімемо незайняті землі.

Були висловлені, звичайно, й сумніви. Наскільки серйозні пропозиції українського керівництва? Чи не вийде так, що й на Україні німцям покажуть на двері? Декотрих турбує, як поставляться до них майбутні сусіди. Бог з ними, з будинками, відібраними свого часу в їхніх батьків і дідів у степах південної України, ніхто на них не претендує. Дайте тільки можливість знову оселитися на цій землі. Пустити тут коріння, налагодити добрі стосунки з усіма, хто здавна живе на цій землі.

— А я вже ні на що не сподіваюсь, тільки на переїзд до ФРН. — з сумом у голосі сказала Галина Абдуллова. — У Таджикистані мене не вважали за свою, бо я німкеня. Чоловік теж не зовсім таджик, хоч і має таджицьке прізвище — його мати була українка. Навряд чи його вважатимуть за свого і в Україні.

Як переконати цих людей, що побоювання даремні? Допоміг випадок. Один із членів громади зачитав рядки з листа українця, ветерана Великої Вітчизняної війни: «На фронтах Великої Вітчизняної, — говорилося в листі, — я воював проти німців. Але тепер першій же німецькій родині, яка переїде на Україну, я готовий віддати на влаштування всі свої заощадження».

Юрій КУШКО.

Душанбе.

Погляд

КОЛИ РЕСТАВРАЦІЯ НЕ ПОТРІБНА

Кампанія за відновлення висадженого в повітря після війни підземного приміщення штабу Гітлера у Берліні наштовхнулася на серйозну опозицію громадськості. Багато хто вважає, що руїни, які завалили величезними брилами бетону (на фото) вулицю Вільгельм-штрассе, не повинні бути відновлені. Це місце, де планувалася й скеровувалася друга світова війна, звідки виходили накази про знищення цілих народів, має залишитися своєрідним нагадуванням про страшний урок історії. Тверезомисляча громадськість побоюється, що після відновлення бункер Гітлера може стати місцем поклоніння тих, кого друга світова війна нічому не навчила, тих, хто забув чи не хоче пам'ятати про цю світову трагедію.

Репродукція ІТАР—ТАРС.

Гортаючи зарубіжну пресу

LE FIGARO

КИЇВ ВАРТИЙ ПРИВІЛЕЇВ

Судячи з усього, франко-українські відносини складаються вдало. Доказом того є Договір про взаєморозуміння та співробітництво, підписаний у Парижі Франсуа Міттераном та його українським колегою Леонідом Кравчуком у розкішному парадному залі Єлисейського палацу. «Не слід забувати, що йдеться про перший міждержавний договір, підписаний Україною з іноземною державою», — зауважив французький Президент у своїй вітальній промові.

Згідно з його думкою, немає сумнівів у тому, що «Україна — країна з європейським устремлінням» і що ми, французи, «що належимо до Європи», маємо «вітати тих, хто хоче сприяти будівництву вільної Європи».

Прийом був сердечний, потиски рук — дружніми, а програма Президента Кравчука — досить насиченою...

Таким чином, ніхто не матиме підстав сказати, що Франція «прогаяла» Україну. Навпаки. Франція дуже уважно стежила за появою нової держави на європейській сцені. Як не дивно, Париж, що тривалий час перебував під впливом горбачовської ідеї про необхідність збереження СРСР, зумів не повторити щодо Києва помилок, допущених у Москві щодо Єльцина...

Деякі французькі дипломати вважають, що можна було поступово встановити з Україною «такі ж привілейовані відносини, як ті, що пов'язують нас із Польщею». Не говорять про перспективи інтеграції української держави в ЄС, та у підписаному договорі згадується, що «Франція зобов'язується сприяти розвитку тісних зв'язків між Україною та Європейськими співтовариствами». Вельми схвальні та багатообіцяючі наміри та проекти. За умови, що вони не викличуть непотрібного суперництва між державами, які виникли внаслідок розвалу колишнього СРСР.

«Фігаро» (Франція).

Новини... з сейфів

СУПРОТИВНИК ТЯМИВ У ЕЛЕКТРОНІЦІ

Революція чи державний переворот? Це питання щодо грудневих подій 1989 року в Румунії не перестає хвилювати громадськість країни. У пресі видрукувано фрагмент доповіді сенатської комісії «для внутрішнього користування», який розкриває деякі залаштункові сторони подій 1989 року.

Особливе місце у грудневій історії 1989 року, зазначається в ньому, зайняли психологічні диверсії, які здійснювали сили, ворожі революції. Розмах і ефективність акцій свідчать про те, що існував добре продуманий відповідний план.

23 грудня було створено оперативну службу постійного зв'язку між армією і населенням, яке брало участь у революції. Тільки за один цей день вона прийняла приблизно 800 повідомлень. Однак перевірка показала, що близько половини з них були неправдивими. Наприклад, значно перебільшувалося число терористів, які нібито готувалися атакувати військові об'єкти. Надходили відомості про неминучий напад підрозділів закордонних повітряних десантників, які повинні були піднятися у повітря з аеродромів на Близькому Сході й у Північній Африці. Повідомлялося про підготовку до хімічної атаки 25 і 26 грудня, спроби отруїти воду в різних містах тощо.

Телебачення тими днями передавало неперевірені, часто підбурювальні відомості. Так, 22 і 23 грудня повідомлялося, немов від Пітешті до Бухареста рухається колона бронемашин з метою атакувати столицю. Глядачам показували «терористів», яких пізнавали по «секретному знаку». Насправді він виявився особистим жетоном затриманого офіцера МВС.

Аналіз психологічних диверсій засвідчив, що йшлося про потенційного противника, який був добре знайомий з розташуванням і значенням військових об'єктів, з системою телефонного і радіозв'язку в різних армійських ешелонах. Він мав можливість не тільки підслуховувати оперативні переговори, а й безпосередньо втортатися в ефір. Так, було передано низку фальшивих повідомлень з метою зіштовхнути сили міністерства національної оборони, «секурітате» й революціонерів.

Починаючи з другої половини дня 22 грудня, на екранах радіолокаторів з'явилися рухомі імпульси, виникнення яких визначити виявилося неможливим. Багато з таких цілей (а їх було близько 1900) атакували румунські збройні сили. В результаті аналізу фахівці прийшли до висновку, що більшість з них були несправжніми й з'явилися з допомогою електронної апаратури. Інші являли собою спеціально обладнані метеорологічні зонди.

Проте серед фальшивих цілей у повітряному просторі Румунії діяли й реальні літальні апарати, головним чином вертольоти.

Викладені гіпотези, говориться на закінчення доповіді, вимагають продовження розслідування, тим більше, що крім уламків метеорологічних зондів з багатогранними відбивачами, не існує жодних речових доказів.

Микола МОРОЗОВ.

Бухарест.

Вістки з діаспори

ДОСЛІДЖЕННЯ ПРО УКРАЇНСЬКИХ ПЕРШОПОСЕЛЕНЦІВ

У видавництві Канадського інституту українських студій вийшла у світ книга, приурочена до 100-річчя поселення перших українських емігрантів у Канаді. Ця праця історика, професора Манітобського університету Стелли Гринюк називається «Перспективні селяни. Українці південно-східної Галичини в 1880—1900 рр.».

Видання привертає увагу нетрадиційною оцінкою соціального становища регіону, з якого виїхали перші переселенці до Канади. Стелла Гринюк заперечує дотеперішнє твердження, що галицькі селяни вимушено втікали від злиднів і безнадійних обставин; вона обгрунтовано доводить, що українці, які переселялися в Канаду, належали до «перспективних селян», тобто становили прошарок найбільш заможних.

ВИСОКА ВІДЗНАКА

Ім'я відомої в діаспорі громадської діячки Марусі Бек занесене до Пантеону Слави американського міста Ленсінг (штат Мічіган). Юрист за фахом, вона протягом двадцяти років працювала в міській раді Детройта, в тому числі й на посаді мера міста. За час своєї діяльності Маруся Бек зробила багато добрих справ для мешканців свого міста, брала участь в різних суспільних починах, опікувала дітей і підлітків, підтримувала спортивні програми тощо. Ніколи не забувала вона й про українську громаду, відстоювала інтереси своїх земляків.

Контакти і контракти

НА КАСПІЇ «ПРОРУБУЮТЬ ВІКНО» В ЄВРОПУ

Через порт Красноводськ на туркменському узбережжі Каспійського моря пролягуть цього року маршрути в Європу для кораблів із сусіднього Ірану. Представники пароплавних компаній обох держав домовилися про спільну експлуатацію його причалів.

Іранську сторону дуже приваблює та обставина, що з Красноводська відкривається вихід до розвинутих європейських країн — Каспієм і далі річками Росії і Балтійським морем. Уже через місяць-півтора тут чекають перше судно під прапором Ісламської Республіки Іран з чотиристами пасажирами на борту. За турботи щодо обслуговування судна господарі одержать досить солідну суму у валюті — п'ять процентів від вартості кожного проданого квитка.

Головним же об'єктом спільного підприємництва стане перевезення товарів, які Іран має намір закуповувати в Європі та в ряді інших країн світу. Зокрема, йдеться про угорське і канадське зерно. Передбачається, що вже нинішнього сезону через Красноводськ пройдуть до 600 тисяч тонн цього вантажу.

Місцеві докери не проти ще більших обсягів товаропотоку. Але, на жаль, пропускна спроможність порту обмежена. Як невесело тут жартують, вікно в Європу прорублене, та не тієї ширини. Тому на державний рівень виноситься питання про реконструкцію красноводського порту.

Амангельди НЕПЕСОВ.

Ашгабат.

Уявіть на хвилину, що ви отримали запрошення попрацювати у відділі кадрів канцелярії гетьманів України. Тут уже яке століття зберігаються особові справи всіх 80 гетьманів — від Дмитра Байди-Вишневецького до Кирила Розумовського, від року 1598 до року 1764.

Як за нашими стандартами, то нас цікавитиме лише дев'ятий розділ особового листка обліку кадрів, у ньому, як пам'ятають читачі, мова йде про освіту: який навчальний заклад і коли закінчив...

ДО БУЛАВИ ТРЕБА

Історична хроніка

На превеликий жаль, така ситуація може бути лише уявною. Щоб зарадити лихові, потрібно «переварити» стоси історичних публікацій, які хоч якоюсь мірою стосуються славної доби українського гетьманства.

Робота ця потрібна ще і для того, щоб розвіяти застаріле уявлення про козацьку масу і її ватажків як про людей хоч і хоробрих, та малописьменних.

Кожному з нас відомий початок повісті М. Гоголя «Тарас Бульба» — приїзд Остапа й Андрія, синів Тараса Бульби, з Києва, де вони вчилися в Києво-Могилянській академії. Найчастіше цей епізод сприймається дещо в гумористичному плані: «А повернися-но, синку!..» Але автор добре знав історію козаччини, а вона свідчить, що й рядові козаки — геть усі до одного! — у дитинстві проходили навчання в полкових і січових школах, де поряд з військовими знаннями отримували пристойну загальноосвітню підготовку з читання, письма, арифметики, співів. А ще ж були в Україні братські і парафіяльні школи, училища і колегіуми, університети і академії...

Але звернімо пильний погляд до біографій тих, кому козаки вручали гетьманську булаву.

Серед тих гетьманів, хто залишив помітний слід в історії України, передусім бачимо групу «академіків» — вихованців Острозької і Києво-Могилянської академій. Це гетьмани Петро Конашевич-Сагайдачний, Юрій Хмельницький, Іван Виговський, Іван Мазепа, Пилип Орлик, Павло Полуботок, Іван Самойлович, Іван Скоропадський та інші.

Тож у межах газетної публікації ознайомимося з освітніми справами хоча б кількох гетьманів.

Гетьман Петро КОНАШЕВИЧ-САГАЙДАЧНИЙ (1598—1622 рр.) —

один з найвидатніших наших полководців. Майже чверть віку він тримав у своїх руках гетьманську булаву. Такого історія Війська Запорозького ще не знала!

Але не лише військовим хистом прославився Сагайдачний, це була для свого часу освічена, розумна людина. Здобував він освіту в Острозькій академії, започаткованій князем Костянтином Острозьким. Це була одна з кращих в Україні православних шкіл. В академії професорами працювали такі видатні вчені, як Г. Смотрицький, В. Малюшицький, І. Федоров, С. Флядич, Д. Наливайко (рідний брат відомого ватажка козацько-селянського повстання проти польської шляхти).

Все життя гетьман Сагайдачний залишався вірним поборником національної системи виховання, меценатом освітніх закладів. Щоб підтримати Київське братство та його культурно-освітні традиції, він з усім Військом Запорозьким вступив до нього. Чуючи близький кінець, Сагайдачний розпорядився своїм маєтком, призначивши частину його на Київське братство, а другу — на братство Львівське, щоб із доходів тримати «ученого магістра (учителя) в грецькім язику досвідченого», «на науку і цвічення діток православних і виховання бакалярів (студентів) учених, на вічні часи». 1).

Ще за життя свого разом з Гальшкою Гулевичівною та Ісаєю Копинським заклав Сагайдачний у Києві ту школу, що через дванадцять років після його смерті стала називатися Києво-Могилянським колегіумом, а потім і академією.

Це при Сагайдачному в структурі козацької старшини з'явилася незвична для часів європейського середньовіччя посада — ОТАМАН СІЧОВОЇ ШКОЛИ. Він організував навчання дітей — майбутніх козаків — у січових і полкових школах. Кошти на утримання цих шкіл виділяла Січ.

Славетний гетьман — організатор і керівник визвольної війни українського народу проти польського-шляхетського гноблення.

1) Антология педагогической мысли Украинской ССР, М., «Педагогика», 1988, с. 117—118.

Богдан (Зіновій) ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ (1647—1657 рр.) —

здобув для свого часу досить добру освіту. Змалечку він вчився у Київській братській школі, а далі, за твердженням польських істориків, у єзуїтській школі в місті Ярославі над Сеймом. Там він навчився польської і латинської мов. Перебуваючи в 1620—1621 роках у турецькій неволі, бездоганно оволодів турецькою і татарською мовами, а потім, коли їздив з посольством до Франції (1646 р.), ще й французькою. Нам відомо 475 документів Б. Хмельницького. Багато універсалів, листів різними мовами написано його рукою, характерним почерком, який палеографи відносять до київської школи. Хмельницький грав на бандурі, умів співати. Його українська мова — тогочасна літературна, в ній ми знаходимо народні звороти, приказки, прислів'я.

Про ставлення гетьмана до шкільної освіти свідчить і те, що його сини Тиміш та Юрій одержали грунтовну освіту в Києво-Могилянському колегіумі.

Добре знаючи ціну знань, Б. Хмельницький згуртував навколо себе чималу групу освічених людей. Вісімдесят соратників гетьмана відзначені історією як люди надзвичайних здібностей. Генеральний обозний, суддя, писар, осавул, бунчужний, підскарбій, полковники, значна частина сотників мала, якщо висловлюватися по-сучасному, вищу освіту, здобуту в Києво-Могилянському колегіумі чи в колегіумах Львова, Варшави, Кракова, Замостя... Двоє були випускниками Оксфордського університету, один — Падуйського (Італія) університету тощо.

Ось один з них — корсунський полковник Станіслав Морозовинський, добре знаний всіми нами за історичною піснею «Ой, Морозе, Морозенку». Так ось, цей полковник в молодості здобув блискучу освіту: спочатку вчився в Краківському, а потім у Падуйському університеті. Він добре володів польською, німецькою, французькою та італійською мовами, бездоганно знав латинь.

І це не було винятком. У Падуї впродовж десятків років постійно стажувались українські студеї (студенти).

Гетьман Іван Степанович МАЗЕПА (1687—1709 рр.) —

одна з трагічних, суперечливих постатей в історії України. Але що б там не говорили про нього, всі сходяться на одному: це була дуже розумна, найосвіченіша людина серед українських діячів. Своїм політичним хистом і культурою він підніс авторитет гетьманської влади, явив себе щедрим меценатом мистецтва, науки і шкільництва. Недаром його гетьманування тривало 22 роки.

Спершу вчився Іван вдома і вже в дванадцять років складав вірші латинською мовою. Потім його освітній шлях проліг через аудиторії Києво-Могилянської академії. Згодом, як гадають, було навчання в єзуїтській колегії у Варшаві. На кошти польського короля Яна-Казиміра здібного юнака послали в Голландію, Францію, Німеччину та Італію, де вивчав основи фортифікації, гарматну справу та інші науки.

Вже будучи гетьманом України, Мазепа взяв Києво-Могилянську академію під свою опіку, спробував підняти її значення до рівня європейського університету. Він же звелів збудувати для академії нове триповерхове приміщення. Чернігівський колегіум переробив на вищу школу — своєрідний ліцей. В деяких селах і містах будував власним коштом школи і друкарні.

Резиденція гетьмана — місто Батурин — стала, аж до її варварського знищення Меншиковим, культурно-освітнім центром України, та й не лише України. Сам Мазепа листувався з багатьма європейськими ученими та політичними діячами... (Зауважимо, що ясновельможний князь Меншиков, права рука Петра І, так і не опанував грамоту).

Така правда! Але як важко пробивається вона крізь зловмисну брехню, що майже триста років проголошувалася з церковних амвонів і університетських кафедр... То, може, на цей раз поталанить...

Гетьман України в еміграції Пилип ОРЛИК (1710—1742 рр.) —

ще один вихованець Києво-Могилянської академії. А ще він відомий як письменник, автор твору «Щоденник». Вражав сучасників своїм знанням давнього римського права.

Пилип Орлик — автор першої в Україні народної демократичної конституції «Пакти і Конституція прав і вольностей Запорозького війська», текст якої було оголошено 5 квітня 1710 року на урочистостях з приводу обрання гетьманом.

16 статей Конституції передбачали встановлення національного суверенітету і визначення кордонів Української держави, забезпечення демократичних прав людини, визначення непорушності складових чинників правового суспільства, а саме — єдність і взаємодію законодавчої (виборна Генеральна Рада, що мала скликатися тричі на рік), виконавчої (гетьман, обмежений законом у своїх діях, генеральна старшина і обрані представники від кожного полку, бо «самодержавіє Гетьманського уряду неприлично») і судова влада, підзвітна і контрольована. Цим були вироблені навіть не знані ще в Європі демократичні засади суспільного життя.

Лише за таких умов, вважав Орлик, можливий культурний злет народу. І не його вина, що ці накреслення так і залишилися накресленнями. Бо то була трагедія не лише Орлика, а й усього українського народу.

...У 1712 році в друкарні Лаврського монастиря була надрукована книга «Іфіка — ієрополітика, або філософія нравоучительна». Це був курс лекцій, що їх читали студентам Києво-Могилянської академії. В цьому виданні пропагувалася не лише ідея широкої освіти, а й її мета — в гранично стислій і концентрованій формі спрямовувати, просвіщати молоде покоління.

Це видання привертає нашу увагу ще й тому, що воно, як підкреслювалось у передмові, присвячувалося гетьманові

Іванові СКОРОПАДСЬКОМУ (1709—1723 рр.)

Іван Скоропадський, як і його брати Ілля та Петро, а потім і сини Михайло, Іван та Яків, учився в Києво-Могилянській академії. Після довголітньої служби у гетьманів Петра Дорошенка, Михайла Ханенка, Івана Самойловича та Івана Мазепи Івана Скоропадського обрали гетьманом. То був дуже важкий для України час. Петро І мечем і вогнем викорінював усе, що мало в собі ідеї державної незалежності, української самобутності.

Основний напрям своїх «діянь» цар звернув на освітню ниву. Зразу ж після полтавської перемоги наказав вислати з Києва за кордон усіх студентів Києво-Могилянської академії, які були родом з українських провінцій Польщі (Правобережна Україна). З майже тисячі студентів залишився в академії тільки 161. У 1720 році Петро І видав указ про заборону друкування в Україні книжок українською мовою.

Скоропадс[...] ким соратни[...] Мазепи. Він[...] таємних зно[...] спадкоємцем[...] маном у ви[...] Орликом — [...] осіб навіть [...] робленні зна[...] ської Консті[...] робив усе, [...] легшити ста[...] що він міг?..

...Жив на [...] Кирило, пас[...] батьків...

А тим час[...] брат Олексі[...] (якщо бути [...] зумовський, [...] фаворитом і[...] завети Петрі[...] річне Кири[...] стол[...] і, [...] вирядили за[...]

Німеччину, [...] лію. Кирило[...] кращих про[...] тетів [...] Кен[...] Геттінгені, [...] потрібно від[...] жне — він [...] су. Коли ю[...] ся лише 18 [...] значили пре[...] торської Ак[...]

22 лютого [...] ті Глухові

Ки[...] РОЗУМ[...] (1750—1[...]

був [...] ний [...] береж[...] Ук[...] тьман мав [...] Незважаючи [...] ломну кар'є[...] бов до сво[...] любив і зна[...] ву, пісню, п[...]

Своєю по[...] ні Кирило Р[...] магався спр[...] Гетьманщин[...] жави євро[...] здобути для[...] ти самостійн[...] літику, дба[...] самостійніст[...] гетьманові [...]

А події р[...] України вилу[...]

У 1775 ро[...] їнські школи[...]

Десь у 17[...] в 1800-му їх [...]

У 1811 ро[...]

На Україну[...]

Ось і закр[...] нього гетьма[...]

Звичайно, [...] гетьманів ви[...] жімо, Савва [...] Але система [...] ж позбавлял[...] й життя.

За всієї н[...] те, що їх єдн[...] ті України л[...] а й через о[...] ричного пок[...] трібно всім [...] ного керма У[...]

учитель [...] району До[...]

О БУЛАВИ ТРЕБА ГОЛОВИ

Історична хроніка

людина серед українських діячів. Своїм політичним хистом і культурою він підніс авторитет гетьманської влади, явив себе щедрим меценатом мистецтва, науки і шкільництва. Недаром його гетьманування тривало 22 роки.

Спершу вчився Іван вдома і вже в дванадцять років складав вірші латинською мовою. Потім його освітній шлях проліг через аудиторії Києво-Могилянської академії. Згодом, як гадають, було навчання в єзуїтській колегії у Варшаві. На кошти польського короля Яна-Казиміра здібного юнака послали в Голландію, Францію, Німеччину та Італію, де вивчав основи фортифікації, гарматну справу та інші науки.

Вже будучи гетьманом України, Мазепа взяв Києво-Могилянську академію під свою опіку, спробував підняти її значення до рівня європейського університету. Він же звелів збудувати для академії нове триповерхове приміщення. Чернігівський колегіум переробив на вищу школу — своєрідний ліцей. В деяких селах і містах будував власним коштом школи і друкарні.

Резиденція гетьмана — місто Батурин — стала, аж до її варварського знищення Меншиковим, культурно-освітнім центром України, та й не лише України. Сам Мазепа листувався з багатьма європейськими ученими та політичними діячами... (Зауважимо, що ясновельможний князь Меншиков, права рука Петра I, так і не опанував грамоту).

Така правда! Але як важко пробивається вона крізь зловмисну брехню, що майже триста років проголошувалася з церковних амвонів і університетських кафедр... То, може, на цей раз поталанить...

Гетьман України в еміграції Пилип ОРЛИК (1710—1742 рр.) —

ще один вихованець Києво-Могилянської академії. А ще він відомий як письменник, автор твору «Щоденник». Вражав сучасників своїм знанням давнього римського права.

Пилип Орлик — автор першої в Україні народної демократичної конституції «Пакти і Конституція прав і вольностей Запорозького війська», текст якої було оголошено 5 квітня 1710 року на урочистостях з приводу обрання гетьманом.

16 статей Конституції передбачали встановлення національного суверенітету і визначення кордонів Української держави, забезпечення демократичних прав людини, визначення непорушності складових чинників правового суспільства, а саме — єдність і взаємодію законодавчої (виборна Генеральна Рада, що мала скликатися тричі на рік), виконавчої (гетьман, обмежений законом у своїх діях, генеральна старшина і обрані представники від кожного полку, бо «самодержавіє Гетьманського уряду неприлично») і судова влада, підзвітна і контрольована. Цим були вироблені навіть не знані ще в Європі демократичні засади суспільного життя.

Лише за таких умов, вважав Орлик, можливий культурний злет народу. І не його вина, що ці накреслення так і залишилися накресленнями. Бо то була трагедія не лише Орлика, а й усього українського народу.

...У 1712 році в друкарні. Лаврського монастиря була надрукована книга «Іфіка — ієрополітика, або філософія нравоучительна». Це був курс лекцій, що їх читали студентам Києво-Могилянської академії. В цьому виданні пропагувалася не лише ідея широкої освіти. а й її мета — в гранично стислій і концентрованій формі спрямовувати, просвіщати молоде покоління.

Це видання привертає нашу увагу ще й тому, що воно, як підкреслювалось у передмові, присвячувалося гетьманові

Іванові СКОРОПАДСЬКОМУ (1709—1723 рр.)

Іван Скоропадський, як і його брати Ілля та Петро, а потім і сини Михайло, Іван та Яків, учився в Києво-Могилянській академії. Після довголітньої служби у гетьманів Петра Дорошенка, Михайла Ханенка, Івана Самойловича та Івана Мазепи Івана Скоропадського обрали гетьманом. То був дуже важкий для України час. Петро I мечем і вогнем викорінював усе, що мало в собі ідеї державної незалежності, української самобутності.

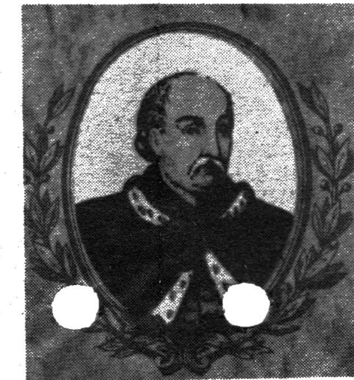
Основний напрям своїх «діянь» цар звернув на освітню ниву. Зразу ж після полтавської перемоги наказав вислати з Києва за кордон усіх студентів Києво-Могилянської академії, які були родом з українських провінцій Польщі (Правобережна Україна). З майже тисячі студентів залишився в академії тільки 161. У 1720 році Петро I видав указ про заборону друкування в Україні книжок українською мовою.

Скоропадський був близьким соратником і однодумцем Мазепи. Він перебував у потаємних зносинах з ідейним спадкоємцем Мазепи — гетьманом у вигнанні Пилипом Орликом — і через довірених осіб навіть брав участь у виробленні знаменитої Орликовської Конституції. Гетьман робив усе, що міг, щоб полегшити стан України. Але що він міг?..

...Жив на селі хлопчина Кирило, пас худобу своїх батьків...

А тим часом його старший брат Олексій Розумовський (якщо бути точним, то не Розумовський, а Розум) став фаворитом імператриці Єлизавети Петрівни. П'ятнадцятирічно[illegible] Кирила р[illegible]тикали до стол[illegible]і, щоб [illegible] освіту. вирядили за кордон — у Німеччину, Францію та Італію. Кирило слухав лекції кращих професорів університетів Кенігсб[illegible], Берліні, Геттінгені, Страсбурзі. І потрібно віддати йому належне — він не марнував часу. Коли юнакові виповнилося лише 18 років, його призначили президентом імператорської Академії Наук.

22 лютого 1750 року в місті Глухові

Кирило РОЗУМОВСЬКИЙ (1750—1764 рр.) —

був о[illegible]ній гет[illegible]ом Лівобереж[illegible] Украї[illegible]. Новий гетьман мав усього 22 роки. Незважаючи на свою карколомну кар'єру, він зберіг любов до своєї батьківщини. любив і знав українську мову, пісню, побут.

Своєю політикою в Україні Кирило Розумовський намагався сприяти перебудові Гетьманщини на зразок держави європейського типу, здобути для неї право вести самостійну закордонну політику, дбав про фінансову самостійність. При молодому гетьманові значно активізувалася просвітницька діяльність. Ось багатомовна статистика: в 1748 році на території семи полків Гетьманщини (за три не збереглося відомостей) було 866 шкіл (на кожну тисячу душ населення припадала одна школа!). В 1767 році в самому чернігівському полку налічувалося 143 школи (одна школа на 746 душ населення! Це один з найвищих показників у тогочасній Європі!). У Слободській Україні в чотирьох полках було 124 школи. Розумовський бажав підняти освіту в Україні на ще вищий щабель. Він, зокрема, розробив проект заснування університетів у Батурині, Чернігові, Новгороді-Сіверському... Але часи були вже не ті, всі освітні проекти, на жаль, так і залишилися на папері. Та навіть проект цей гідний того, щоб приділити йому увагу. Ось, приміром, проект Батуринського університету. Склав його Розумовський 1760 року. Пункт п'ятнадцятий і шістнадцятий проекту свідчили про те, що вступити до цього навчального закладу могли навіть кріпаки, не кажучи вже про козаків та міщан. Передбачалося відкриття при університеті гімназії для підготовки обдарованих абітурієнтів. Викладання мало вестися не лише українською, а й латинською мовою. Для «незаможних дітей шляхетських та всякого стану людей, здібних до науки» передбачалося 40 стипендій за рахунок гетьмана. Однак Батуринський університет не відкрили — перешкодила колонізаторська політика цариці Катерини II.

У 1754 році Катерина II, що стала імператрицею, видає указ про заборону викладання українською мовою в Києво-Могилянській академії.

А в грудні 1764 року, коли гетьманство ліквідували, Кирила Розумовського відправили у відставку. Це був останній гетьман України...

А події розвивалися... В 1769 році указом Синоду в школах України вилучили українські букварі.

У 1775 році зруйновано Запорозьку Січ та закрито всі українські школи при полкових козацьких канцеляріях.

Десь у 1740 році на Лівобережній Україні було 860 шкіл, а в 1800-му їх залишилося не більше десяти.

У 1811 році закрили Києво-Могилянську академію...

На Україну спустилася ніч...

Ось і закрилась обкладинка останньої особової справи останнього гетьмана України...

Звичайно, не будемо ідеалізувати справу, траплялись і серед гетьманів випадкові, недалекі, а то й зрадливі люди (як, скажімо, Савва Кононович — 1637 р., чи Степан Опара — 1665 р). Але система виборів гетьманів була такою, що ці люди зразу ж позбавлялися гетьманських регалій, а інколи, як згадані нами, й життя.

За всієї несхожості героїв цих нотаток яскраво вирізняється те, що їх єднало: переконання в тому, що шлях до самостійності України лежить не лише через військово-політичні змагання, а й через освіту. Лише освічений народ, свідомий свого історичного покликання, може стати вільним! Цей урок історії потрібно всім нам, і особливо тим, хто нині стоїть біля державного керма України, добре пам'ятати.

Павло МАЗУР,
учитель Лебединської середньої школи Новоазовського району Донецької області.

БАГ… ШЛ…

НАРЕШТІ МИ ДОЖИЛИ ДО ЧАСУ, КОЛИ В АРХІВАХ КОЛИШНЬОГО КДБ МОЖНА СПОКІЙНО ПЕРЕГЛЯНУТИ ДЕЯКІ ОСОБОВІ СПРАВИ, ПЕРЕЧИТАТИ ПРОТОКОЛИ ДОПИТІВ ТИХ, ХТО БОРОВСЯ ЗА ВОЛЮ РІДНОГО КРАЮ В ЛАВАХ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.

У МОЇХ РУКАХ ПРОТОКОЛ ДОПИТУ ЛІКАРЯ УПА ШАЯ ВАРМИ, ЄВРЕЯ ЗА НАЦІОНАЛЬНІСТЮ, ЛЮДИНИ ВИСОКОЇ КУЛЬТУРИ Й ІНТЕЛІГЕНТНОСТІ. ПРОЧИТАЙМО ЦЕЙ ДОКУМЕНТ, ДАТОВАНИЙ 9 СЕРПНЯ 1944 РОКУ.

Запитання: Розкажіть про свою трудову діяльність.

Відповідь: Я народився в 1909 році в сім'ї торговця у Варшаві. Безпартійний. До 10 років виховувався в сім'ї, а потім поступив у середню школу Союзу польських учителів, яку закінчив 1928 року. Поїхав до Франції в місто Гренобль, де поступив у медичний інститут. Провчився один рік. Коли приїхав на відпочинок до Варшави, захворів. Довго лікувався. У вересні 1930 року поступив на перший курс медичного інституту у Варшаві, де вчився до 1937 року. Одержав диплом лікаря. Працював у єврейському госпіталі у Варшаві до 1939 року. Тоді переїхав на Україну в місто Володимир-Волинський. Трудився епідеміологом у міськздороввідділі, лікарем у тубдиспансері, був начальником курсів медсестер, а з квітня 1941 року — лікар сільської амбулаторії в селі Свійчів Вербського району.

Запитання: Що ви робили під час німецької окупації?

Відповідь: Три місяці мав власну практику, а потім амбулаторний лікар до травня 1943 року. З травня 1943 року до мого затримання я працював лікарем в УПА.

Запитання: Коли і за яких обставин ви потрапили в УПА?

Відповідь: Вночі у травні 1943 року до мене на квартиру прийшло двоє озброєних бандерівців. Один з них мав псевдонім «Сокіл», був комендантом поліції. Він заявив: «Нам потрібний лікар, поїдете з нами». Мої скромні пожитки поклали на підводу, взяли мене і мою дружину Броніславу. Завезли нас у село Вовчок Турійського району, дали нам квартиру. З того часу я почав працювати лікарем в УПА. Десь через тиждень почалися бої, з'явилися поранені. Тоді я працював при госпіталі у Вовчку, а в липні нас перебазували в ліс. До січня 1944 року ми кілька разів міняли місця. Коли з'явилися партизани-ковпаківці, то командири УПА боялися, щоб по-

...ГОЛОВИ

...кий був близь- ...м і однодумцем ...еребував у по- ...нах з ідейним ...Мазепи — геть- ...анні Пилипом ...через довірених ...ав участь у ви- ...нитої Орликов- ...ції. Гетьман ... міг, щоб по- ...України. Але

...елі хлопчина ...худобу своїх

... його старший ... Розумовський ...ним, то не Ро- ... Розум) став ...ператриці Єли- ...и. П'ятнадцяти- ...а ...икали до ... освіту, ...кордон — у

...валася просвітницька діяльність. Ось багатомовна статистика: в 1748 році на території семи полків Гетьманщини (за три не збереглося відомостей) було 866 шкіл (на кожну тисячу душ населення припадала одна школа!). В 1767 році в самому чернігівському полку налічувалося 143 школи (одна школа на 746 душ населення! Це один з найвищих показників у тогочасній Європі!). У Слободській Україні в чотирьох полках було 124 школи. Розумовський бажав підняти освіту в Україні на ще вищий щабель. Він, зокрема, розробив проект заснування університетів у Батурині, Чернігові, Новгороді-Сіверському... Але часи були вже не ті, всі освітні проекти, на жаль, так і залишилися на папері. Та навіть проект цей гідний того, щоб приділити йому увагу. Ось, приміром, проект Батуринського університету. Склав його Розумовський 1760 року. Пункт п'ятнадцятий і шістнадцятий проекту свідчили про те, що вступити до цього навчального закладу могли навіть кріпаки, не кажучи вже про козаків та міщан. Передбачалося відкриття при університеті гімназії для підготовки обдарованих абітурієнтів. Викладання мало вестися не лише українською, а й латинською мовою. Для «незаможних дітей шляхетських та всякого стану людей, здібних до науки» передбачалося 40 стипендій за рахунок гетьмана. Однак Батуринський університет не відкрили — перешкодила колонізаторська політика цариці Катерини II.

У 1754 році Катерина II, що стала імператрицею, видає указ про заборону викладання українською мовою в Києво-Могилянській академії.

А в грудні 1764 року, коли гетьманство ліквідували, Кирила Розумовського відправили у відставку. Це був останній гетьман України...

...ранцію та Іта- ...слухав лекції ...ого універси- ... Берліні, ...Страсбурзі. І ...ти йому нале- ... марнував ча- ...ві виповнило- ...ків, його при- ...дентом імпера- ...демії Наук. ...750 року в міс-

...ілс
...ВСЬКИЙ
...4 рр.) —

...т...чом Ліво- ...новий ге- ...ього 22 роки. ... свою карко- ...він зберіг лю- ... батьківщини. ...країнську мо-

...икою в Укра- ...умовський на- ...и перебудові ...а зразок дер- ...ського типу, ...ї право вес- ...закордонну по- ... фінансову ...При молодому ...но активізу-

...валися... В 1769 році указом Синоду в школах ...и українські букварі.

...руйновано Запорозьку Січ та закрито всі укра- ...ни полкових козацьких канцелярій.

...році на Лівобережній Україні було 860 шкіл, а ...залишилося не більше десяти.

...закрили Києво-Могилянську академію...

...пустилася ніч...

...сь обкладинка останньої особової справи остан- ...України...

... будемо ідеалізувати справу, траплялись і серед ...кові, недалекі, а то й зрадливі люди (як, ска- ...нович — 1637 р., чи Степан Опара — 1665 р). ...борів гетьманів була такою, що ці люди зразу ... гетьманських регалій, а інколи, як згадані нами,

...жності героїв цих нотаток яскраво вирізняється ...: переконання в тому, що шлях до самостійнос- ...не лише через військово-політичні змагання, ...у. Лише освічений народ, свідомий свого істо- ...ння, може стати вільним! Цей урок історії по- ..., і особливо тим, хто нині стоїть біля держав- ...ння, добре пам'ятати.

Павло МАЗУР,
...единської середньої школи Новоазовського ...ької області.

БАГРЯНИМИ ШЛЯХАМИ

З історії УПА

НАРЕШТІ МИ ДОЖИЛИ ДО ЧАСУ, КОЛИ В АРХІВАХ КОЛИШНЬОГО КДБ МОЖНА СПОКІЙНО ПЕРЕГЛЯНУТИ ДЕЯКІ ОСОБОВІ СПРАВИ, ПЕРЕЧИТАТИ ПРОТОКОЛИ ДОПИТІВ ТИХ, ХТО БОРОВСЯ ЗА ВОЛЮ РІДНОГО КРАЮ В ЛАВАХ УКРАЇНСЬКОЇ ПОВСТАНСЬКОЇ АРМІЇ.

У МОЇХ РУКАХ ПРОТОКОЛ ДОПИТУ ЛІКАРЯ УПА ШАЯ ВАРМИ, ЄВРЕЯ ЗА НАЦІОНАЛЬНІСТЮ, ЛЮДИНИ ВИСОКОЇ КУЛЬТУРИ Й ІНТЕЛІГЕНТНОСТІ. ПРОЧИТАЙМО ЦЕЙ ДОКУМЕНТ, ДАТОВАНИЙ 9 СЕРПНЯ 1944 РОКУ.

Запитання: Розкажіть про свою трудову діяльність.

Відповідь: Я народився в 1909 році в сім'ї торговця у Варшаві. Безпартійний. До 10 років виховувався в сім'ї, а потім поступив у середню школу Союзу польських учителів, яку закінчив 1928 року. Поїхав до Франції в місто Гренобль, де поступив у медичний інститут. Провчився один рік. Коли приїхав на відпочинок до Варшави, захворів. Довго лікувався. У вересні 1930 року поступив на перший курс медичного інституту у Варшаві, де вчився до 1937 року. Одержав диплом лікаря. Працював у єврейському госпіталі у Варшаві до 1939 року. Тоді переїхав на Україну в місто Володимир-Волинський. Трудився епідеміологом у міськздороввідділі, лікарем у тубдиспансері, був начальником курсів медсестер, а з квітня 1941 року — лікар сільської амбулаторії в селі Свійчів Вербського району.

Запитання: Що ви робили під час німецької окупації?

Відповідь: Три місяці мав власну практику, а потім амбулаторний лікар до травня 1943 року. З травня 1943 року до мого затримання я працював лікарем в УПА.

Запитання: Коли і за яких обставин ви потрапили в УПА?

Відповідь: Вночі у травні 1943 року до мене на квартиру прийшло двоє озброєних бандерівців. Один з них мав псевдонім «Сокіл», був комендантом поліції. Він заявив: «Нам потрібний лікар, поїдете з нами». Мої скромні пожитки поклали на підводу, взяли мене і мою дружину Броніславу. Завезли нас у село Вовчок Турійського району, дали нам квартиру. З того часу я почав працювати лікарем в УПА. Десь через тиждень почалися бої, з'явилися поранені. Тоді я працював при госпіталі у Вовчку, а в липні нас перебазували в ліс. До січня 1944 року ми кілька разів міняли місця. Коли з'явилися партизани-ковпаківці, то командири УПА боялися, щоб поранені повстанці не потрапили в полон, вирішили шпиталі з пораненими перевести на територію Ковельського району. Куди саме, я не знаю. В другій половині січня 1944 року разом з дружиною я відходив у загоні, яким командував «Сосенко». Ми йшли в напрямку Горохівського району. Загін «Сосенка» нараховував дві тисячі повстанців. Відходили організовано, по сотнях.

Запитання: Чим займалася банда? Де зараз знаходиться «Сосенко»?

Відповідь: У Берестечківському районі йшли бої з поляками, німцями. Де зараз знаходиться «Сосенко», я не знаю. Від багатьох стрільців УПА я чув, що «Сосенка» в березні 1944 року верхівка УПА засудила і розстріляла за те, що він зі своїм військом не зумів захистити Січ у Свинаринському лісі. Це поблизу с. Вовчок Турійського району, де знаходився штаб Січі.

Запитання: Коли ви розсталися з керівником банди «Сосенком»? Де і чому?

Відповідь: У січні 1944 року мене перевели в село Старий Порицьк, що на Волині, де я пробув до березня, лікував поранених бандерівців. Потім за вказівкою верхівки УПА я був призначений лікарем у загін «Голубенка», який нараховував 500 чоловік. Там я обслуговував поранених і хворих. Загін розміщався в селі Божа Воля Вербського району.

Запитання: Розкажіть про діяльність загону «Голубенка».

Відповідь: Спочатку загін був у селі Божа Воля, потім ми перейшли в Порицький район, у травні біля Сокаля перейшли річку Буг. Більше одного тижня на місці загін не затримувався. Були неподалік Холма, знову повернулися на Волинь. Перечекали в лісі, поки фронт перейшов, з регулярними військами в бої не вступали. Пішли в напрямку Рожищ, Ковеля. Це було в серпні 1944 року.

Запитання: Куди зараз направляється загін «Голубенка»?

Відповідь: П'ять днів тому мені розповідав лікар «Білий», що ми повинні піти в Колківські й Цуманські ліси. А вчора, як тільки почало темніти, один чотовий сказав, що будемо йти в Камінь-Каширський район. Більше нічого я не знаю.

Запитання: Кого ви знаєте з керівників УПА?

Відповідь: Я чув, що є якийсь великий начальник УПА — верхівець під псевдонімом «Охрім», а по лінії Червоного Хреста УПА — жінка «Верба». Особисто я знаю «Голубенка», який має зараз інший псевдонім. Псевдоніми сотенних — «Ігор», «Хома», «Кодияр», «Узбек».

Запитання: Яка кількість банди і її озброєння?

Відповідь: Озброєння загін має на кожну сотню: 20 ручних кулеметів, по 3 диски з патронами до кожного, 15—18 кулеметів радянських. Автоматами озброєні командири: ройові, чотові, сотенні, у всіх інших — гвинтівки і по 100—120 патронів. Кожна сотня має 2—3 ротні міномети.

Запитання: Яка мета в «Голубенка»?

Відповідь: Вести пропаганду проти радянської влади, щоб населення не підтримувало комуністів.

Запитання: Наявність продуктів у банді? Де і яким шляхом вони дістають продукти?

Відповідь: У тих селах, де ще немає радянської влади, продукти загін «Голубенка» одержує через господарчих сіл. Там, де нова влада укріпилася, доводиться тяжко. Останні три дні продуктів було мало, повстанці ходили голодні.

Запитання: Як політично забезпечується загін?

Відповідь: У кожній сотні є політвиховник, прізвищ їхніх і псевдонімів я не знаю. Ведуться бесіди, що спрямовані проти радвлади.

Запитання: Коли і за яких обставин банда затримала машину з продуктами? Скільки там чого було?

Відповідь: Днів 5—6 тому в Порицькому районі поблизу лісу повстанці напали на одну машину. Шофер і ті, що супроводжували, втекли. З машини забрали хліб, сало, мед і зброю. Скільки чого було, я не знаю.

Запитання: За яких обставин в Озютичах були затримані 4 радянських офіцери і яка їхня доля?

Відповідь: Ми ночували в містечку Озютичі. Біля 17-ї години по обіді наш патруль затримав на двох підводах чотирьох радянських офіцерів. Їх привели до «Голубенка». Він їм висловив свою програму, розказав за що воює УПА, почастував їх горілкою і через дві години відпустив.

Запитання: Чи багато хворих і поранених у загоні?

Відповідь: Троє хворих і один поранений.

Запитання: Де і за яких обставин вас затримали?

Відповідь: Я їхав у лісі на коні, попереду трапився рів. Кінь почав противитися переходити. Зсунулося сідло, я вимушений був зіскочити, щоб поправити. Поки я все це робив, загін пішов, а я не помітив, куди саме. Так я відстав. Мені дуже хотілося натрапити на слід, бо із загоном пішла моя дружина, але я розгубився, тому вирішив їхати в напрямку станції. Коли приїхав, то коня прив'язав біля якогось будинку, а сам хотів дещо розвідати. Біля залізничної станції мене затримали.

• • •

На цьому протокол допиту закінчується. З документів, які знаходяться в луцьких архівах колишнього КДБ, мені показали протокол судового засідання від 16 вересня 1944 року, де військовий трибунал розглядав справу Шая Давидовича Варми. І я дізнався, що за час перебування в УПА лікар Варма не брав ніякої участі в боях — він вилікував 200 повстанців. Судове засідання закінчилося так. Дослівно. «Военный трибунал определил: меру пресечения осужденному оставить прежнюю — содержание под стражей».

Більше ніяких даних про долю цієї людини тут не збереглося. Але думка не давала спокою: невже серед колишніх повстанців немає таких, які б особисто знали лікаря Варму? Деякий час мої пошуки не давали ніякого результату. Дехто говорив, що, мовляв, чув про такого лікаря, але особисто не знав.

Зовсім недавно я випадково у своєму записнику натрапив на телефонний номер квартири колишньої окружної розвідниці УПА Галини Островецької, котра мешкає в Луцьку. І зателефонував з надією...

— Я дуже добре знала лікаря Шая Варму,— спокійно сказала жінка.— Він мене лікував, коли німці прострілили ногу. А моя мама була близько знайома з його дружиною Броніславою.

Я тут же напросився на зустріч з Галиною Островецькою. В її квартирі ми розговорилися. Точніше вона розповідала, я слухав...

— Моя мама була адміністратором шпиталів на Січі, де працював лікар Варма. А начальником усіх шпиталів на Волині і курсів медсестер була «Верба». Крім того, що Варма був добрим лікарем, який у бункерних умовах робив складні операції, він чудово грав на скрипці, з якою ніколи не розлучався. Йому і псевдонім дали «Скрипаль». Коли випадала вільна хвилина, повстанці збиралися на галявині лісу, запрошували Варму, який грав для них. Його всі любили і берегли.

Вже коли я була засуджена, то чула, що Вармі дали 20 років каторги. І нібито євреї звернулися до відомого диктора Левітана, щоб той посприяв звільненню лікаря УПА. Наскільки це правда — не знаю.

Що ж стосується розстрілу «Сосенка», про якого розповідав цей лікар, то я знаю таке: згідно з вироком військово-польового суду УПА за суперечливі накази, які межували зі злочином, та за ведення всупереч забороні командира УПА-Північ переговорів зі штабом 16-ї танкової дивізії 4-ї танкової німецької армії «Сосенка» 6 березня 1944 року розстріляли. В УПА була сувора дисципліна.

Кілька слів про дружину Варми — Броніславу. Вона була гарною жінкою. Моя мама не раз допомагала їй, по війні переховувала, сприяла, щоб відправити її з євреями за Буг. Подальша доля Броніслави невідома.

Моя мама «одержала» 20 років каторги, а я — 15. І хоч з того часу пройшло чимало літ, все ж я пам'ятаю чуйні руки лікаря Варми, чую голос його скрипки. Знаєте, він дуже гарно грав Моцарта...

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».

Волинська область.

Соціальний зріз

Закони є. А інваліди у відчаї

Верховна Рада і Кабінет Міністрів України прийняли вже немало законодавчих актів та інших документів щодо соціального захисту інвалідів. Це, зокрема, Закони «Про основи соціальної захищеності інвалідів», «Про пенсійне забезпечення», урядові постанови «Про створення Фонду соціального захисту інвалідів», «Про комплексну програму розв'язання проблем інвалідності» тощо. Закони є, а реальний захист інвалідів, рівень їхнього життя чимдалі погіршуються. В чому ж справа?

На нашу думку, вона в тому, що ні парламент, ні уряд не спромоглися запровадити чіткий механізм реалізації цих законів і постанов. Вони не діють. Скажімо, Законом про основи соціальної захищеності інвалідів організаціям інвалідів надається право займатися виробничою діяльністю. В нормальних умовах за належного забезпечення їх підприємств обладнанням та сировиною багатьом тисячам знедолених людей це дало б можливість працевлаштуватися, пройти трудову реабілітацію, підвищити свій життєвий рівень. На жаль, ми сьогодні не тільки не маємо передбачених цим Законом пільг. Проти інвалідських підприємств ведеться антигуманна, економічно безглузда податкова політика, їх фактично поставили в однакові умови з державними і приватними підприємствами, на яких працюють здорові люди. Невже народним депутатам і чиновникам-урядовцям незрозуміло, що інвалід не може за продуктивністю праці зрівнятися із здоровим робітником? Невже невідомо, що багато інвалідів — трударі-надомники, їх потрібно забезпечувати обладнанням, сировиною тощо. А за сучасних цін на все це — самі збитки. Проте в законах України про податок на добавлену вартість, про митний кодекс, про зайнятість населення та інших біди інвалідів ніяк не взяті до уваги, їх підприємства поставлені в такі умови, що не минути банкрутства. Скажіть, будь ласка, який сенс в тому, що з інвалідських трудових колективів стягують податки до позабюджетних спеціальних фондів — Чорнобиля, зайнятості, на шляхові роботи тощо? Як писав поет, останню свитину з каліки знімають...

Ми розуміємо, що молода суверенна Україна не має сьогодні коштів, щоб сповна задовольнити життєві запити інвалідів. Але не підтримувати їх прагнення до праці, до трудової реабілітації, не забезпечити їм належне лікування — це ж зневаження елементарних прав людини!

На жаль, нинішня політика уряду В. Фокіна щодо соціального захисту знедолених безперспективна, вона штовхає інваліда до жебрацтва. Інвалід — перший, кого звільняють з роботи. Він нерідко не має обіцяних державою протезів і засобів пересування. А подивіться на ціни інвалідського «інструментарію». За звичайнісінький костур, який ще недавно коштував 1,5 карбованця, нині правлять 75; за металеву милицю, ціна якої була 2,5 карбованця, тепер деруть 116. Проблема для інваліда придбати пральний порошок за 35 карбованців, постільну білизну за 400—500, багато інших товарів першої необхідності. Ще недавно інваліди війни та праці мали можливість купити на пільгових умовах автомобіль «Запорожець» з ручним керуванням за 3—4 тисячі карбованців. Нині ж, якщо навіть платити всього 20 відсотків його вартості, треба викласти 12—15 тисяч.

І таких «пільг» інвалідам щодо їх соціального захисту не перелічити. Нестача медикаментів, дорожнеча санаторно-курортного лікування, та й самої пенсії ледь вистачає на хліб, молоко, овочі, комунальні послуги.

Щоб виправити становище, вважаємо за необхідне створити при Президентові України Комітет у справах інвалідів, який очолив би політичну та економічну діяльність інвалідського руху в Україні, брав участь у розробці проектів законів, механізмів їх реалізації, здійснював контроль щодо соціальної захищеності знедолених громадян на місцях. Слід звільнити інвалідські трудові колективи від податків та державного мита, а кошти, які вивільняються, спрямувати на зміцнення виробничої бази підприємств та матеріальну допомогу інвалідам. Нарешті є й така пропозиція: уряду України відмовитися від грошового збільшення пенсій, а запровадити нормоване, але гарантоване забезпечення інвалідів і пенсіонерів продовольчими і промисловими товарами першої необхідності за соціально низькими цінами.

Головне ж вжити рішучих заходів, щоб за умов переходу до ринку прийняті Верховною Радою України закони неодмінно діяли. Адже інваліди сьогодні доведені до відчаю, і це може викликати ще більше загострення соціальної напруженості в державі.

Вадим ДЕМІНСЬКИЙ, заступник голови Львівської обласної асоціації інвалідів, інвалід першої групи.

Львів.

На перехрестях культури

ГЕЙ, ХТО В ЗАЛІ, ОЗОВИСЯ!

Так хотілося вигукнути, побувавши на Першому міжнародному фестивалі поріднених міст. Проходив він з 14 по 19 червня в Києві. Подія привернула увагу не лише наших земляків і внесла свої барви до образу Києва як авторитетного європейського мистецького центру.

У ПРОГРАМІ поріднених міст — Едінбурга, Тулузи, Кракова, Тампере та інших — було представлено широкий мистецький спектр. Музична класика, малярство, хорове мистецтво. Без перебільшення, кияни та наші гості мали чудову нагоду ближче познайомитися із своїми зарубіжними друзями.

Побратимство зародилося порівняно недавно. Як воно здійснювалося — здогадатися неважко. За принципом суворого дотримання «табелі про ранги». Столиця імперії має «дружити» із столицями зарубіжних країн, міста нижчого рангу — з відповідними їхньому статусу населеними пунктами. Сьогодні це вже історія. Зв'язки все-таки існують, і добре, що вони підтримуються.

Та й нинішній фестиваль, як відзначали фахівці з України та інших країн, проходив на високому рівні. Пишу «на високому» і ловлю себе на слові. Чи так уже все було гаразд? Концерти, безперечно, справляли хороше враження. Вони залишать свій слід на культурній ниві столиці України.

Але треба з сумом констатувати й те, що відбувалися концерти майже при порожніх залах. Це й дивувало, і обурювало. Приміром, у досить великому залі Будинку офіцерів, де виступав славетний «Бо-ба джаз бенд», «загубилося» між рядами всього кілька десятків слухачів.

Не було аншлагу й на виставах московського театру «На Юго-Западе» та інших колективів. У чому ж причина?

Питання, звісна річ, не риторичне. На вустах готова відповідь: інфляція, дорожнеча — самі, мовляв, розумієте...

Не хочеться в це вірити. До того ж на руках у людей було досить багато запрошень, які так і залишилися по домівках. Соціальні негаразди часом стають ширмою для прикриття апатії, а то й просто духовних лінощів.

— Таку кризу з глядачем переживають і західні культурні установи, — говорить Михайло Чемберджі, голова оргкомітету фестивалю, виконуючий обов'язки начальника Головного управління культури Київської міської держадміністрації. — До речі, разом з виконавцями до Києва завітали адміністрація міст-побратимів, щоб провести семінар на цю тему. Причини наводилися різні. Однак позиції збігалися в найголовнішому — потребі виходу із глядачевої скрути. Для цього пропонувалося активніше розширювати обміни між мистецькими колективами, універсалізувати їхню рекламу. Щодо цього уже підписано перші угоди.

Найскладнішим завданням фестивалю, на мою думку, була спроба пропаганди насамперед класичного мистецтва. А це, в свою чергу, позначилося на відвідуваннях.

Непідготовлена аудиторія сторожко ставилася до того, що не масове. Нам же подай «електрозварювальника» з надсадним криком або московського дотепника з програмою самообпльовування.

Що ж, впадати у розпач не слід. Кожна справа поперва не йде. У той же час можна констатувати, що в стратегічному плані прорив зроблено. Концертні програми з фестивалю записувалися на відео та аудіокасети. Записи транслюватимуться як у нас, так і за кордоном. Таким чином, зроблено вагому спробу щодо єднання митців з міст-побратимів, а через них і нас з вами на ниві прекрасного.

Такі фестивалі передбачено проводити щорічно. А ще є намір постійно обмінюватися творчими колективами.

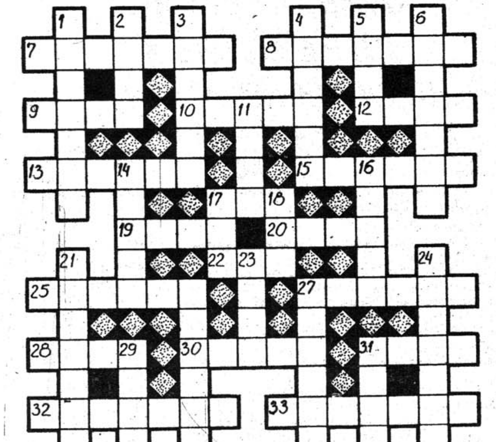
Ось тут, до речі, виникає занепокоєння: як здійснювати добір виконавців, щоб у справді благородний задум не просочилася шароварщина, яка завдяки телерекламі останнім часом поглинає справжню духовність?

Вихід, напевне, один: двосторонні відбіркові комісії мають ознайомлюватися перш за все з відеозаписами концертів пропонованих колективів, запрошувати на перегляд записів концертів музичних критиків і лише тоді ухвалювати рішення.

Як багато нині нам дано: гласність, відкритість — чудова нагода позбутися протекціонізму, просування в мистецькі ряди «своїх» людей. Отож і слід ці переваги використовувати сповна. А глядач з'явиться. Неодмінно. А втім, і нинішній фестиваль заслуговує на добре слово. Що не кажіть, а його темперамент, виконавча майстерність передалися й нам. Свято стало ще одним виходом Києва на європейський культурний простір.

Володимир ТЕТЕРУК, спеціальний кореспондент «Голосу України».

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 7. Загальна назва творів Арістотеля з логіки. 8. Християнський святий, чийого свята з нетерпінням чекають діти в Україні. 9. Давньоукраїнська назва сузір'я Візничого. 10. Популярний український літературно-мистецький часопис. 12. Хімічний елемент. 13. Знаменитий американський мультиплікатор, чиє справжнє прізвище, імовірно, Десняк. 15. Село поблизу Косова, відоме своїми писанками. 17. Картина Михайла Врубеля. 19. Грошова одиниця Київської Русі, дирхем. 20. Зодіакальне сузір'я. 22. Окрема книжка у зібранні. 25. Тонка цегла, яку використовували у Київській Русі. 27. Місто — визначний науковий і культурний центр України XVI—XVII ст. 28. Кінний воїн, дружинник князя. 30. Столиця Хозарського каганату, зруйнована Святославом. 31. Український поет і політичний діяч, один із творців Руху. 32. Популярна українська естрадна співачка. 33. Сполучення двох голосних звуків у одному складі.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Українська футбольна команда першої ліги. 2. Неприступна турецька фортеця, здобута козаками у 1616 році. 3. Міфічний цар Фрігії, чий знаменитий вузол розрубав мечем Олександр Македонський. 4. Службова особа у Київській Русі, що провадила слідство з кримінальних справ і збирала вири. 5. Австрійський мандрівник, що дав опис України часів гетьмана Мазепи. 6. Сатиричний журнал українських січових стрільців. 11. Одне з двох першоджерел Всесвіту у космогонії давніх українців. 14. Ігумен Києво-Печерського монастиря, який запровадив печерське літописання. 16. Орган верховної державної влади у Стародавньому Римі. 17. Шаховий термін. 18. Адміністративно-територіальна одиниця сучасної Греції. 21. Давньоруський художник, творець українського національного стилю в іконописі. 23. Міжнародний аеропорт поблизу Парижа, назва якого походить від прізвища гетьмана Орлика. 24. Річка, у якій у 988 році хрестили киян. 26. Найпростіший ароматичний амін. 27. Видатний український поет і активний діяч ОУН, який загинув у німецькому концтаборі. 29. Популярна українська народна драма. 31. Скульптура Оксани Лятуринської.

Відповіді на кросворд, надрукований 20 червня

1. Колесо. 2. Полива. 3. Голота. 4. «Болеро». 5. Кончак. 6. Долото. 7. Франко. 8. Гречка. 9. Басоля. 10. «Варнак». 11. Гривна. 12. Аріозо. 13. Тарпан. 14. Латвія. 15. Стугна. 16. Ступка. 17. Гатило. 18. Калган.

ВПЕРШЕ! БЕЗМЕЖНА СТЕРЕО НАСОЛОДА!

НОВА СИСТЕМА SONY СТЕРЕО ПЛЮС ПОЄДНУЄ ШИРОКИЙ ДІАПАЗОН УКХ З ЯКІСТЮ СТЕРЕОЗВУЧАННЯ, ПРИТАМАННОЮ ТІЛЬКИ SONY.

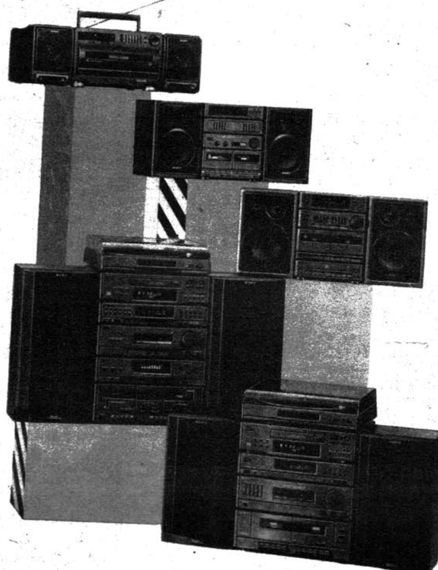
▲ **SONY СТЕРЕО ПЛЮС** дає можливість приймати у стереорежимі Ваші улюблені радіостанції як нижнього (65—74 МГц), так і верхнього (87,5—108 МГц) діапазонів УКХ.

▲ **SONY СТЕРЕО ПЛЮС** поєднує високу якість звучання, сучасний дизайн і легкість в користуванні.

▲ **SONY СТЕРЕО ПЛЮС** — це міді- та мінісистеми Hi—Fi і стереомагнітола.

▲ **SONY СТЕРЕО ПЛЮС** надає унікальну можливість створювати високоякісну стереофонотеку ваших улюблених творів.

СТЕРЕО ПЛЮС — це нове слово SONY. Прислухайтесь до нього. Його звучання гідне подиву!

За кожну систему СТЕРЕО ПЛЮС, КУПЛЕНУ з 15 червня до 31 липня 1992 року в офіційних продавців SONY, Ви отримаєте приз:

▲ 1 аудіокасету SONY
▲ 1 компакт-диск SONY

Звертайтеся до валютних магазинів, які торгують продукцією SONY: **Київ** — вул. Котовського 11; бульвар Лесі Українки, 22/24; аеропорт «Бориспіль»; **Харків** — проспект Леніна, 32; **Одеса** — Пушкінська вулиця, 33; **Суми** — вул. Харківська; **Львів** — вул. Вигон, 1; площа Ринок, 32; **Ужгород** — «СНОР — Trading»; **Чоп** — «СНОР — Trading», залізничний вокзал; **Ялта** — вул. Леніна, 5; **Дніпропетровськ** — вул. Героїв Сталінграда, 34, **Донецьк** — вул. Артема, 100.

SONY

PERLIT PRODUCTION, LTD

«ЮРИДИЧЕСКИЙ СПРАВОЧНИК ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯ»

розрахований на фахівців і на кожного, хто бажає мати власний бізнес,

ГОТУЮТЬ:

Інститут держави і права АН України, Спілка юристів України, видавництво фірми **«Перліт продакшн, ЛТД».**

Довідник вийде друком у вересні 1992 року.

Поспішайте замовити — тираж обмежений.

Замовлення на придбання довідника можна зробити по телефону та листом.

Телефони в Києві: 269-48-42; 276-09-48.

Адреса: 252195, Київ-195, а/с 41.

ВНИМАНИЮ ОФИЦЕРОВ И ПРАПОРЩИКОВ, УВОЛЕННЫХ ИЗ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ ПО СОКРАЩЕНИЮ

Киевским Союзом социальной защиты военнослужащих «Созидатель» для вас организованы 3-х недельные курсы по переподготовке на менеджерские специальности.

Союз «Созидатель» берет на себя 80 процентов стоимости обучения. Преимущество при зачислении на курсы отдается иногородним слушателям, которые на период занятий обеспечиваются общежитием.

Для зачисления на курсы необходимо иметь документы, свидетельствующие о связи с Вооруженными Силами.

Телефон (044) **228-16-09, 228-66-19.**

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ И ОРГАНИЗАЦИЙ, ГРАЖДАН УКРАИНЫ!

Австрийская фирма «Dr. H. Bodenseher Ges MBH», предприятие «Мотор Січ» и фирма «Сателлит «ЛТД» имеют честь сообщить вам об открытии в г. Запорожье магазина (Office—Shop «N&B») по продаже офисной и жилой мебели. Вашему вниманию будет представлена лучшая австрийская мебель.

Господин Генри Боденвеер

и Госпожа Наталья Чашина

Рады пригласить Вас в свой магазин.

Магазин открыт с 24 июня. Время работы: с 10.00 до 18.00, перерыв: с 14.00 до 15.00.

Выходные дни: воскресенье, понедельник.

Сдатчикам вторичных полимерных материалов (отходов) ОП «КИЕВВТОРПОЛИМЕРЫ»

гарантирует немедленную реализацию полимерной продукции:

Пленка-рукав 1400 мм×100...150 мк

Водонапорные трубы 4 атм. 25...110 мм

Ящики плодоовощные. Емкости 40 л.

Контактные телефоны в Киеве: (044) 556-30-14, 556-54-21.

ЗАПОРОЖСКИЙ АВТОМОБИЛЬНЫЙ ЗАВОД

предлагает частным лицам, предприятиям, организациям автомобили ЗАЗ-968М и «Пикап» ЗАЗ-968МП по договорным ценам.

Покупка автомобиля — выгодное вложение денег. Неприхотливость, простота, надежность в эксплуатации — основные достоинства автомобиля.

Поставка в соответствии с договором после оплаты со спецавтоцентров ПО «АвтоЗАЗ» в регионах СНГ.

Контактный телефон службы маркетинга ПО «АвтоЗАЗ»: (0612) 69-46-10.

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047 Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61, 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-44.

Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

Рукописів не повертаємо.

За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Загальний тираж 419346.

Комбінат друку видавництва «Преса України», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. Зам. 0311118.

1 2 3 4 5 6 7 8 9